

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ
СТЕФАНИКА**

Навчально-науковий інститут мистецтв
Кафедра сценічного мистецтва і хореографії



Методичні рекомендації
до самостійної роботи студентів
з дисципліни

**«ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ОСВІТИ: МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО
ВИВЧЕННЯ КУРСУ»**

Освітньо-професійна програма
«Акторське мистецтво драматичного театру і кіно»
другого (магістерського) рівня
за спеціальністю В6 Перформативні мистецтва
спеціалізації В6.01 Сценічне мистецтво
галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Освітня кваліфікація: магістр перформативного мистецтва (сценічне мистецтво)
Форма здобуття освіти – денна

Затверджено на засіданні
кафедри сценічного мистецтва і хореографії,
протокол № 09 від 15 жовтня 2025 року;
Оновлено: протокол № 01 від 26 серпня 2026 року.

м. Івано-Франківськ, 2026

Методичні рекомендації до самостійної роботи для студентів за спеціальністю В6 Перформативні мистецтва спеціалізації В6.01 Сценічне мистецтво

«26» серпня 2026 року. 59 с.

Розробник:

кандидат педагогічних наук, доцент **Салига Н.М.**

Методичні рекомендації затверджено на засіданні кафедри сценічного мистецтва і хореографії.

Протокол № 09 від 15 жовтня 2025 року (оновлено: протокол № 01 від 26 серпня 2026 року)

Завідувач кафедри


(підпис)

Кукуруза Н. В.

(прізвище та ініціали)

Схвалено Наково-методична рада Навчально-наукового інституту мистецтв.

Протокол № 03 від 19 листопада 2025 року (оновлено: Протокол № 01 від 28 серпня 2026 року)

Голова


(підпис)

Макогін Г.В.

(прізвище та ініціали)

УДК 378 (072)
С13

Затверджено та рекомендовано до друку вченою радою Навчально-наукового інституту мистецтв, *протокол № 04 від 20 листопада 2025 року*.

Автор:

Салига Наталія Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент.

Рецензенти:

Кукуруза Надія Вікторівна - кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри сценічного мистецтва і хореографії

Зозуляк-Случик Роксоляна Василівна - доктор педагогічних наук, професор кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи

Салига Н. М

Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів з дисципліни «Педагогіка вищої освіти : методичні рекомендації до вивчення курсу» освітнього рівня «магістр»: освітньо-професійна програма «Акторське мистецтво драматичного театру і кіно», спеціальність В6 Перформативні мистецтва спеціалізації В6.01 Сценічне мистецтво укладена відповідно до вимог підготовки фахівців, представлених у законодавчих і нормативних документах про вищу освіту. Івано-Франківськ, 2026. 59 с.

© Салига Н.М., 2026

© Карпатський національний університет
ім. Василя Стефаника, 2026

ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ОСВІТИ: методичні рекомендації до вивчення курсу
..... **Помилка! Закладку не визначено.**

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ: «ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ОСВІТИ»	5
2. КОНЦЕПЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ОСВІТИ»	6
3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ_«ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ОСВІТИ»	11
4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙНОГО КУРСУ	12
5. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	20
6. ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З КУРСУ «ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ОСВІТИ»	31
7. РЕКОМЕНДАЦІЇ ПІДГОТОВКИ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	33
8. РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДОПОВІДЕЙ	34
9. ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ ПИСЬМОВИХ ВИДІВ РОБІТ	36
10. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ РОБОТИ СТУДЕНТІВ	37
11. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ І ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	41
12. ЗАПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ЗАЛІКУ	43
13. ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ	46
14. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	52
15. ДОДАТКИ	55

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ: «ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ОСВІТИ»

спеціальність В6 – Перформативні мистецтва,
спеціалізація В6.01– Сценічне мистецтво В6.-03 Хореографія

Назва дисципліни	Педагогіка вищої школи
Викладач (-і)	САЛИГА Наталія, канд.пед.наук,
Контактний телефон	0977576636
Е-mail викладача	nataliia.salyha@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Покликання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Четверг, 17.00, 402 ауд. (Сахарова 34-А. Обговорення індивідуально вибраних студентом питань із тематики курсу та самостійної роботи

2. КОНЦЕПЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ОСВІТИ»

Одним із пріоритетних напрямів державної політики щодо розвитку вищої освіти, як визначено в Національній доктрині розвитку освіти в Україні, є підготовка кваліфікованих кадрів, здатних до творчої праці, професійного розвитку, освоєння та впровадження інформаційних технологій, конкурентноспроможних на ринку праці. Розв'язати ці складні завдання може лише нова генерація викладачів-професіоналів, покликаних розвивати задатки, виявляти таланти, зберігати творчу індивідуальність кожного студента. Високий рівень наукової компетентності в поєднанні з педагогічною майстерністю — реальна передумова підвищення ефективності освітнього процесу. Дисципліна забезпечує набуття студентами магістратури знань у галузі педагогіки вищої школи, їх підготовку до професійної та самостійної діяльності, формування знань, умінь та навичок в організації та проведенні освітнього процесу та готовності до професійної діяльності в царині сценічного та хореографічного мистецтва.

Предметом дисципліни «Педагогіка вищої освіти» є:

- процес професійної підготовки фахівців і навчально-виховний процес формування культурної еліти сучасного суспільства;
- вивчення закономірних зв'язків, що існують між навчанням, вихованням і розвитком студентів у закладах вищої освіти;
- розробка та впровадження методологічних, теоретичних і методичних проблем становлення сучасного інтелектуально-компетентного фахівця будь-якої галузі духовного або матеріального виробництва.

Мета дисципліни – забезпечити: засвоєння студентами другого (магістерського) рівня вищої освіти знань про логічну структурованість змісту, форм освітнього процесу у закладі вищої освіти, формування умінь і навичок проведення лекційних і практичних занять; деталізацію основних компонентів курсу (типи лекцій, їх методологічне й методичне наповнення, облік та контроль успішності, сутність суб'єктів освітнього процесу), що дають змогу досягнути мету, програму і завдання підготовки фахівця. Окрім того, забезпечити опанування студентами магістратури основами теорії та історії вищої освіти, дидактики вищої школи та концептуальних засад виховання студентської молоді, формування відповідних професійних знань та набуття педагогічного досвіду.

Завданнями дисципліни «Педагогіка вищої школи» є:

- вивчення соціально-історичних характеристик системи вищої освіти;
- аналіз змісту, форм і методів навчання, виховання і розвитку студентської молоді;
- розробка нових технологій навчання і виховання студентів у закладах вищої освіти;
- розкриття педагогічних закономірностей формування студентів як майбутніх фахівців;

- аналіз методів контролю та оцінки успішності студентів на основі системного підходу;
- співвідношення цілей та засобів виховання і навчання;
- вивчення діалектичних взаємозв'язків об'єктивних і суб'єктивних, соціальних і природних факторів розвитку та виховання студентства, його потенційних і реальних можливостей;
- розробка теорій та методик навчання і виховання, критеріїв їхньої ефективності на основі закономірностей цих процесів;
- ознайомлення зі змістом та функціями професійно-педагогічної діяльності викладача закладу вищої освіти, сутнісними характеристиками його професіограми.

Після вивчення курсу студенти повинні знати:

- сутність та своєрідність освітнього процесу у вищій школі;
- тенденції та особливості розвитку системи вищої освіти в Україні та зарубіжних країнах;
- суперечності, психічні функції, особливості розвитку молодшої людини студентського віку;
- структуру, психолого-педагогічні аспекти організації навчально-пізнавальної діяльності студентів;
- критерії відбору, принципи структурування змісту навчального курсу у закладі вищої освіти;
- сучасні інтерактивні методи навчання студентів;
- форми організації навчання студентів;
- норми, критерії оцінювання знань та умінь студентів;
- сутність, особливості, методи, прийоми виховання студентів;
- педагогічні уміння діяльності викладача;
- особливості вербальної та невербальної поведінки викладача;
- сутність, напрями, організації спілкування зі студентами;
- етапи, способи розв'язання конфліктів зі студентами;
- шляхи та умови формування студентської спільноти;
- методи науково-педагогічних досліджень.

На основі цих знань повинні бути сформовані уміння:

- постановки навчальної мети, відбору, структурування змісту лекцій, практично-семінарських занять;
- розвитку інтересу та особистісного ставлення студентів до змісту навчальної дисципліни;
- складання навчальної програми з дисципліни;
- застосування методів, прийомів організації навчально-пізнавальної діяльності студентів (бесіди, діалогу, дискусії, мозкової атаки тощо);
- планування структури, змісту, процесу організації лекції, практично-семінарського заняття;
- застосування методів, прийомів організації виховного впливу на студентів;

- організація спілкування зі студентами у навчальний час;
- саморегуляція невербальної поведінки у спілкуванні зі студентами;
- розв’язання педагогічних конфліктів у різних ситуаціях;
- застосування методів науково-педагогічного дослідження;

Контроль за роботою студентів здійснюється шляхом виконання самостійних завдань та здачі екзамену. Оцінювання самостійної роботи студентів проводиться відповідно до шкали оцінювання.

Методика вивчення дисципліни передбачає: використання сучасних освітніх технологій; поглиблену самостійну роботу студентів; практичне застосування набутих знань, умінь і навичок студентів на практичних заняттях.

Розроблені методичні рекомендації відповідають освітній програмі підготовки фахівців та орієнтовані на формування компетентностей:

Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність – здатність розв’язувати складні мистецькі задачі у процесі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК):

Інтегральна компетентність - Здатність розв’язувати складні мистецькі задачі у процесі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК3. Здатність свідомо й ефективно використовувати цифрові інструменти та інформаційно-комунікаційні технології в художній, науково-дослідній і педагогічній діяльності; критично оцінювати цифровий контент та забезпечувати інформаційну безпеку.

ЗК4. Здатність до системного аналізу складних явищ і процесів, критичного оцінювання суперечливих або неповних даних, побудови аргументованих суджень та прийняття обґрунтованих рішень в умовах невизначеності – у тому числі у сфері мистецтва та освіти.

ЗК5. Здатність самостійно визначати дослідницькі завдання, здійснювати систематичний пошук, критичний відбір і синтез інформації з різномірних джерел, формулювати висновки та оформлювати результати відповідно до вимог наукової доброчесності

ЗК6. Здатність ініціювати й розробляти оригінальні художні та організаційні ідеї, виходити за межі усталених підходів, генерувати нестандартні рішення творчих і професійних проблем.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (ФК)

ФК3. Здатність концептуально обґрунтовувати й публічно представляти результати власної творчої та інтелектуальної діяльності різним аудиторіям; формулювати авторську позицію і вести фахову дискусію.

ФК6. Здатність аргументовано брати участь у наукових і громадських дискусіях щодо актуального стану, тенденцій і суспільного значення сценічного мистецтва; взаємодіяти з різними аудиторіями – від фахової спільноти до широкої публіки – у тому числі на міжнародному рівні.

ФК10. Здатність застосовувати принципи педагогіки та психології мистецтва у навчальному процесі закладу вищої освіти; проєктувати освітні ситуації, добирати адекватні методи викладання фахових дисциплін і здійснювати рефлексивну

Програмні результати навчання:

ПРН 03. Свідомо застосовувати цифрові та інформаційні технології для вирішення творчих, дослідницьких і педагогічних задач; оцінювати релевантність і достовірність знайденої інформації, дотримуючись принципів академічної доброчесності.

ПРН 04. Здійснювати обґрунтовану самооцінку власної творчої, наукової та педагогічної діяльності; продуктивно реагувати на критику, коригувати підходи і приймати виважені рішення в мінливих або непередбачуваних умовах.

ПРН 07. Представляти результати власної творчої та дослідницької діяльності на публічних майданчиках – від сценічних показів до наукових форумів і грантових конкурсів; формулювати й захищати авторську концепцію перед фаховою аудиторією.

ПРН 14. Проєктувати й реалізовувати освітній процес у закладі вищої освіти: визначати цілі навчання, добирати методи викладання фахових дисциплін, організовувати освітні ситуації та здійснювати рефлексивний аналіз педагогічної практики.

ПРН 15. Застосовувати знання психології творчості та мистецтва у навчально-виховній роботі зі здобувачами вищої освіти; враховувати індивідуальні особливості й мотивацію учасників освітнього процесу при проєктуванні навчальних завдань.

ПРН 16. Передавати фаховий виконавський і педагогічний досвід у різних форматах – майстер-класи, індивідуальне наставництво, навчально-методичні матеріали; сприяти професійному розвитку інших осіб, спираючись на рефлексію власної практики.

Програма побудована за вимогами кредитно-трансферної системи організації навчального процесу у закладах вищої освіти та узгоджена з примірною структурою змісту навчального курсу, що рекомендована Європейською Кредитно-Трансферною Системою (ECTS). Оцінювання

самостійної роботи студентів проводиться відповідно до шкали оцінювання.

Підсумковий контроль за роботою студентів здійснюється шляхом здачі заліку або екзамену.

Організація навчання		
Обсяг навчальної дисципліни		
Вид заняття		Загальна кількість
лекції		20
семінарські заняття / практичні / лабораторні		10
самостійна робота		60
Ознаки навчальної дисципліни		
Семестр	Спеціальність	Курс
1	В6 – Перформативні мистецтва, спеціалізація В6.01 – Сценічне мистецтво, В6 – 03 Хореографія	1

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ОСВІТИ»

Тема	кількість год.		
	л екції	Практи чні заняття	с ам. роб.
Тема 1. Вища освіта як важлива складова структури освіти. Загальні основи педагогіки вищої школи	2	2	6
Тема 2. Інновації в системі вищої освіти	2		6
Тема 3. Роль викладача в освітньому процесі закладу вищої освіти	2	2	6
Тема 4. Лекція як форма навчання у закладі вищої освіти	2		6
Тема 5. Методика проведення семінарських, практичних, лабораторних занять	2	2	6
Тема 6. Самостійна робота студентів. Методика оцінювання, контролю знань студентів.	2	2	6
Тема 7. Мотивація і стимулювання діяльності студентів.	2		6
Тема 8. Система методів активного навчання.	2		6
Тема 9. Педагогічна майстерність викладача закладу вищої освіти. Психологічний аналіз педагогічної взаємодії викладача та студента	2		6
Тема 10. Підготовка майбутніх фахівців з педагогіки вищої школи засобами медіаосвітніх технологій. Вимоги законодавства України щодо академічної доброчесності	2	2	6
Всього	20	10	60

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙНОГО КУРСУ

ЛЕКЦІЯ 1.

Тема 1. Вища освіта як важлива складова структури освіти. Загальні основи педагогіки вищої школи – 2 год.

1. Концептуальні напрями розвитку вищої освіти в Україні
2. Предмет педагогіки вищої школи.
3. Основні функції та завдання педагогіки вищої школи.
4. Характеристика основних категорій педагогіки вищої школи.
5. Вища школа як педагогічна система.
6. Завдання педагогіки вищої школи на сучасному етапі реформування вищої освіти в Україні.
7. Система вищої педагогічної освіти за кордоном.

Література до теми лекції:

1. Башкір О. І., Цапко А. М., Ялліна В. Л. Педагогіка вищої школи : навчально-методичний посібник. Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2024.
2. Бугров В. А., Марушкевич А. А., Спіцин Є. С. (ред.). Педагогіка вищої школи і педагогічна майстерність викладача. Київ : КНУ ім. Тараса Шевченка, 2025.
3. Вітвицька С. С. Педагогіка вищої школи : практикум. Видання друге, оновлене. Київ : Центр учбової літератури, 2025.
4. Лунячек В. Е., Ткачова Н. О., Беляєв С. Б. та ін. Педагогіка вищої школи. Основи наукових досліджень : навчальний посібник. Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2024. 344 с.
5. Марцева Л.А. Педагогіка і психологія вищої школи : навч. посіб. / Л.А. Марцева. Житомир: Державний університет «Житомирська політехніка», 2022. 150 с.
6. Навчально-методичний посібник з дисципліни «Педагогіка вищої школи»/Автори-упорядники І.В.Єгорова, Н.М. Салига. Івано-Франківськ : КНУ ім. Василя Стефаника, 2026. 208 с.
7. Педагогіка вищої школи. основи наукових досліджень. Навчальний посібник. За редакцією В. Е. Лунячека, Н. О. Ткачової. Харків: ХНУ імені В.Н.Каразіна, 2024. 344 с.
8. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#>
9. Самойленко П. В. Педагогіка вищої школи : навчально-методичний посібник. Чернівці : НУЧК ім. Т. Г. Шевченка, 2024.
10. Chemonina, L., Karabin, O., Salyga, N., Mykhalchenko, N., Kondratiuk, S. (2023). Aspectos teóricos e metodológicos da desenho do conteúdo da educação pedagógica. Synesis (ISSN 1984-6754), 15(3), 347–359. Recuperado de URL: <https://seer.ucp.br/seer/index.php/synesis/article/view/2627>

ЛЕКЦІЯ 2.
Інновації в системі вищої освіти – 2 год.
План лекції

1. Сутність педагогічної інноватики.
2. Шляхи оновлення системи вищої освіти в Україні.
3. Сучасні технології оновлення професійної підготовки викладача.
4. Концепція оновлення підготовки майбутніх викладачів на основі застосування інноваційних технологій.

Література до теми лекції:

1. Башкір О. І., Цапко А. М., Ялліна В. Л. Педагогіка вищої школи : навчально-методичний посібник. Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2024.
2. Бугров В. А., Марушкевич А. А., Спіцин Є. С. (ред.). Педагогіка вищої школи і педагогічна майстерність викладача. Київ : КНУ ім. Тараса Шевченка, 2025.
3. Вітвицька С. С. Педагогіка вищої школи : практикум. Видання друге, оновлене. Київ : Центр учбової літератури, 2025.
4. Лунячек В. Е., Ткачова Н. О., Беляєв С. Б. та ін. Педагогіка вищої школи. Основи наукових досліджень : навчальний посібник. Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2024. 344 с.
5. Марцева Л.А. Педагогіка і психологія вищої школи : навч. посіб. / Л.А. Марцева. Житомир: Державний університет «Житомирська політехніка», 2022. 150 с.
6. Навчально-методичний посібник з дисципліни «Педагогіка вищої школи»/Автори-упорядники І.В.Єгорова, Н.М. Салига. Івано-Франківськ : КНУ ім. Василя Стефаника, 2026. 208 с.
7. Педагогіка вищої школи. основи наукових досліджень. Навчальний посібник. За редакцією В. Е. Лунячека, Н. О. Ткачової. Харків: ХНУ імені В.Н.Каразіна, 2024. 344 с.
8. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#>
9. [Самойленко П. В. Педагогіка вищої школи : навчально-методичний посібник. Чернігів : НУЧК ім. Т. Г. Шевченка, 2024.](#)
10. Chemonina , L. , Karabin, O. , Salyga , N. ., Mykhalchenko , N. , Kondratiuk , S. (2023). Aspectos teóricos e metodológicos da desenho do conteúdo da educação pedagógica. Synesis (ISSN 1984-6754), 15(3), 347–359. Recuperado de URL. <https://seer.ucp.br/seer/index.php/synesis/article/view/2627>

ЛЕКЦІЯ 3.

Роль викладача в освітньому процесі закладу вищої освіти – 2 год.

План лекції

1. Поняття про педагогічну діяльність, її структуру та особливості.
2. Викладач як організатор освітнього процесу.
3. Функції викладача закладу вищої освіти.
4. Зміст базових компетенцій сучасного викладача закладу вищої освіти.

Література до теми лекції:

1. Єгорова І. В., Салига Н. М., Паска Т. В. Виховання толерантності студентської молоді в системі професійної освіти: теоретико-методичний аспект. *Перспективи та інновації науки. Педагогіка, психологія, медицина*. 2026. № 3 (62) С.800-813.
2. Марцева Л.А. Педагогіка і психологія вищої школи : навч. посіб. Житомир : Державний університет «Житомирська політехніка», 2022. 150 с.
3. Пригодій Т. М. Формування ключових компетентностей здобувачів освіти на основі впровадження педагогіки партнерства : методичні рекомендації. Чернігів : ЧОППО імені К. Д. Ушинського, 2023. 47 с.
11. Педагогіка вищої школи. основи наукових досліджень. Навчальний посібник. За редакцією В. Е. Луначека, Н. О. Ткачової. Харків: ХНУ імені В.Н.Каразіна, 2024. 344 с.
12. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#>
13. Самойленко П. В. Педагогіка вищої школи : навчально-методичний посібник. Чернігів : НУЧК ім. Т. Г. Шевченка, 2024. 230 с.

ЛЕКЦІЯ 4.

Лекція як форма навчання у закладі вищої освіти – 2 год.

План лекції

1. Дидактика вищої школи як педагогічна теорія.
2. Форми, види, методи та засоби навчання у закладі вищої освіти.
3. Академічна лекція в системі професійної підготовки студентів.
4. Технологія і техніки підготовки академічної лекції.
5. Дидактичні і методичні вимоги до академічної лекції.
6. Психолого-педагогічні вимоги до проведення лекції у закладі вищої освіти.

Література до теми лекції:

1. Вітвицька С. С. Педагогіка вищої школи : практикум. Видання друге, оновлене. Київ : Центр учбової літератури, 2025.
2. Луначек В. Е., Ткачова Н. О., Беляев С. Б. та ін. Педагогіка вищої школи. Основи наукових досліджень : навчальний посібник. Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2024. 344 с.

3. Марцева Л.А. Педагогіка і психологія вищої школи : навч. посіб. / Л.А. Марцева. Житомир: Державний університет «Житомирська політехніка», 2022. 150 с.
4. Навчально-методичний посібник з дисципліни «Педагогіка вищої школи»/Автори-упорядники І.В.Єгорова, Н.М. Салига. Івано-Франківськ : КНУ ім. Василя Стефаника, 2026. 208 с.
5. Педагогіка вищої школи. основи наукових досліджень. Навчальний посібник. За редакцією В. Е. Лунячека, Н. О. Ткачової. Харків: ХНУ імені В.Н.Каразіна, 2024. 344 с.

ЛЕКЦІЯ 5.

Методика проведення семінарських, практичних, лабораторних занять – 2 год.

План лекції

1. Дидактичні основи семінарських, практичних та інших форм занять.
2. Види семінарів, вимоги до їх організації та проведення.
3. Методики організації та проведення практичних, занять, консультацій.
4. Семінарські заняття (рефлексивні та традиційні).

Література до теми лекції:

1. Башкір О. І., Цапко А. М., Ялліна В. Л. Педагогіка вищої школи : навчально-методичний посібник. Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2024.
2. Бугров В. А., Марушкевич А. А., Спіцин Є. С. (ред.). Педагогіка вищої школи і педагогічна майстерність викладача. Київ : КНУ ім. Тараса Шевченка, 2025.
3. Кайдалова Л. Г. Особливості проведення лекційних занять у вищих навчальних закладах. URL: https://dspace.nuph.edu.ua/bitstream/123456789/4454/1/part_01.pdf.
4. Педагогіка вищої школи. основи наукових досліджень : навчальний посібник / за редакцією В. Е. Лунячека, Н. О. Ткачової. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2024. 344 с.

ЛЕКЦІЯ 6

Самостійна робота здобувача другого рівня вищої освіти. Етапи та умови організації самостійної роботи студентів – 2 год.

План лекції

1. Особливості навчальної роботи студентів.
 2. Адаптація студентів до самостійної навчальної роботи.
 3. Уміння слухати і конспектувати лекції.
 4. Різновиди самостійної роботи здобувача другого рівня вищої освіти.
 5. Основні функції самостійної роботи здобувачів.
6. Етапи організації самостійної роботи здобувача другого (магістерського) рівня вищої освіти.
7. Студентське самоврядування є дієвою формою самовиховання.

Література до теми лекції:

5. Башкір О. І., Цапко А. М., Ялліна В. Л. Педагогіка вищої школи : навчально-методичний посібник. Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2024.
6. Бугров В. А., Марушкевич А. А., Спіцин Є. С. (ред.). Педагогіка вищої школи і педагогічна майстерність викладача. Київ : КНУ ім. Тараса Шевченка, 2025.
7. Кайдалова Л. Г. Особливості проведення лекційних занять у вищих навчальних закладах. URL: https://dspace.nuph.edu.ua/bitstream/123456789/4454/1/part_01.pdf.
8. Педагогіка вищої школи. основи наукових досліджень : навчальний посібник / за редакцією В. Е. Луначека, Н. О. Ткачової. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2024. 344 с.
9. Педагогіка та психологія вищої школи : навч.-метод. посібник для самостійної роботи студентів / автор-упорядник В. І. Староста. Ужгород : ДВНЗ «УжНУ», 2022. 68 с.

ЛЕКЦІЯ 7.

Мотивація і стимулювання діяльності студентів – 2 год.

План лекції

1. Мотивація студентів як необхідна умова підвищення якості навчання.
2. Чинники забезпечення успішної навчальної діяльності студентів.
3. Види та особливості мотивації студентів у процесі навчання.
4. Методи та прийоми формування мотивації студентів до навчання.
5. Використання освітнього коучингу для посилення академічної мотивації студентів.

Література до теми лекції:

1. Башкір О. І., Цапко А. М., Ялліна В. Л. Педагогіка вищої школи : навчально-методичний посібник. Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2024.

2. Бугров В. А., Марушкевич А. А., Спіцин Є. С. (ред.). Педагогіка вищої школи і педагогічна майстерність викладача. Київ : КНУ ім. Тараса Шевченка, 2025.
3. Вітвицька С. С. Педагогіка вищої школи : практикум. Видання друге, оновлене. Київ : Центр учбової літератури, 2025.
4. Лунячек В. Е., Ткачова Н. О., Беляєв С. Б. та ін. Педагогіка вищої школи. Основи наукових досліджень : навчальний посібник. Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2024. 344 с.
5. Марцева Л.А. Педагогіка і психологія вищої школи : навч. посіб. / Л.А. Марцева. Житомир: Державний університет «Житомирська політехніка», 2022. 150 с.
6. Навчально-методичний посібник з дисципліни «Педагогіка вищої школи»/Автори-упорядники І.В.Єгорова, Н.М. Салига. Івано-Франківськ : КНУ ім. Василя Стефаника, 2026. 208 с.
7. Педагогіка вищої школи. основи наукових досліджень. Навчальний посібник. За редакцією В. Е. Лунячека, Н. О. Ткачової. Харків: ХНУ імені В.Н.Каразіна, 2024. 344 с.
8. Педагогіка вищої школи. основи наукових досліджень : навчальний посібник / за редакцією В. Е. Лунячека, Н. О. Ткачової. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2024. 344 с.

ЛЕКЦІЯ 8

Система методів активного навчання

План лекції.

1. Наукові засади управління закладом вищої освіти.
2. Структура управління закладом вищої освіти.
3. Студентське самоврядування. як середовище виховання. лідерських якостей студентів магістратури.
4. Організація управління освітнім та виховним процесом у закладах вищої освіти.

Література до теми лекції:

1. Бугров В. А., Марушкевич А. А., Спіцин Є. С. (ред.). Педагогіка вищої школи і педагогічна майстерність викладача. Київ : КНУ ім. Тараса Шевченка, 2025.
2. Вітвицька С. С. Педагогіка вищої школи : практикум. Видання друге, оновлене. Київ : Центр учбової літератури, 2025.
3. Лунячек В. Е., Ткачова Н. О., Беляєв С. Б. та ін. Педагогіка вищої школи. Основи наукових досліджень : навчальний посібник. Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2024. 344 с.
4. Марцева Л.А. Педагогіка і психологія вищої школи : навч. посіб. / Л.А. Марцева. Житомир: Державний університет «Житомирська політехніка», 2022. 150 с.
5. Навчально-методичний посібник з дисципліни «Педагогіка вищої школи»/Автори-упорядники І.В.Єгорова, Н.М. Салига. Івано-Франківськ : КНУ ім. Василя Стефаника, 2026. 208 с.

6. Педагогіка вищої школи. основи наукових досліджень. Навчальний посібник. За редакцією В. Е. Луначека, Н. О. Ткачової. Харків: ХНУ імені В.Н.Каразіна, 2024. 344 с.
7. Педагогіка вищої школи. основи наукових досліджень : навчальний посібник / за редакцією В. Е. Луначека, Н. О. Ткачової. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2024. 344 с.
8. Фунтікова О. О. Організація освітнього процесу у закладах вищої освіти з методиками викладання фахових дисциплін : навчальний посібник для студентів магістратури. Запоріжжя, 2025. 238 с.

ЛЕКЦІЯ 9.

Педагогічна майстерність викладача закладу вищої освіти.

Психологічний аналіз педагогічної взаємодії викладача та студента – 2 год.

План лекції

1. Основні вимоги до професіоналізму та функцій викладача вищої школи в умовах становлення синергетичної парадигми.
2. Освітня діяльність здобувача другого (магістерського) рівня вищої освіти.
3. Рівні суб'єктних позицій здобувачів.
4. Індивідуальна освітня траєкторія здобувача другого рівня вищої освіти.
5. Міжособистісна педагогічна взаємодія як чинник мотивації до співтворчості у фаховій підготовці студентів магістратури.

Література до теми лекції:

1. Башкір О. І., Цапко А. М., Ялліна В. Л. Педагогіка вищої школи : навчально-методичний посібник. Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2024.
2. Бугров В. А., Марушкевич А. А., Спіцин Є. С. (ред.). Педагогіка вищої школи і педагогічна майстерність викладача. Київ : КНУ ім. Тараса Шевченка, 2025.
3. Вітвицька С. С. Педагогіка вищої школи : практикум. Видання друге, оновлене. Київ : Центр учбової літератури, 2025.
4. Луначек В. Е., Ткачова Н. О., Беляєв С. Б. та ін. Педагогіка вищої школи. Основи наукових досліджень : навчальний посібник. Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2024. 344 с.
5. Марцева Л.А. Педагогіка і психологія вищої школи : навч. посіб. / Л.А. Марцева. Житомир: Державний університет «Житомирська політехніка», 2022. 150 с.
6. Навчально-методичний посібник з дисципліни «Педагогіка вищої школи»/Автори-упорядники І.В.Єгорова, Н.М. Салига. Івано-Франківськ : КНУ ім. Василя Стефаника, 2026. 208 с.

7. Педагогіка вищої школи. основи наукових досліджень. Навчальний посібник. За редакцією В. Е. Луначека, Н. О. Ткачової. Харків: ХНУ імені В.Н.Каразіна, 2024. 344 с.
8. Нагачевська З., Салига Н. Педагогіка : навч.-метод. посіб. для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. . 2-ге вид., доповн. та змінене. Івано-Франківськ : Вид-во ПНУ імені Василя Стефаника. 2022. 157 с.
9. Осадченко І. І., Карпук Т. А. Академічна доброчесність у контексті науково-педагогічної діяльності: реалії та перспективи. *Наукові записки Серія: Педагогічні науки* / ред. кол.: В. Ф. Черкасов, В. В. Радул, Н. С. Савченко та ін. Вип. 188. Кропивницький : РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2022. С. 49-59. <https://pednauk.cuspu.edu.ua/index.php/pednauk/article/view/480/421>.
- 10.Осадченко І., Маслюк Р. Сутність та дискусійні питання проблеми академічної доброчесності. *Гірська школа українських Карпат*. 2023. № 22. С. 19–25. URL: <https://journals.pnu.edu.ua/index.php/msuc/article/download/4272/4839/>.

ЛЕКЦІЯ 10

Підготовка майбутніх фахівців з педагогіки вищої школи засобами медіа-освітніх технологій. Вимоги законодавства України щодо академічної доброчесності – 2 год.

План лекції

1. Сутність понять «технології», «медіа-освітні технології» технології», «інноваційні педагогічні технології», «методи навчання».
2. Поняття про інтерактивні технології.
4. Інформаційно-комунікативні технології в системі навчання студентів у закладах вищої освіти.
5. Впровадження ігрових технологій в освітній процес закладу вищої освіти.

Література до теми лекції:

1. Башкір О. І., Цапко А. М., Ялліна В. Л. Педагогіка вищої школи : навчально-методичний посібник. Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2024.
2. Бугров В. А., Марушкевич А. А., Спіцин Є. С. (ред.). Педагогіка вищої школи і педагогічна майстерність викладача. Київ : КНУ ім. Тараса Шевченка, 2025.
3. Вітвицька С. С. Педагогіка вищої школи : практикум. Видання друге, оновлене. Київ : Центр учбової літератури, 2025.
4. Луначек В. Е., Ткачова Н. О., Беляєв С. Б. та ін. Педагогіка вищої школи. Основи наукових досліджень : навчальний посібник. Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2024. 344 с.

5. Максименко Н. Б., Салига Н. М., Єгорова І. В. Модернізація підготовки майбутніх педагогів до фахової діяльності в умовах воєнного стану. *Вісник науки та світи*. 2025. № 4 (34). С. 1391–1401.
6. Марцева Л.А. Педагогіка і психологія вищої школи : навч. посіб. / Л.А. Марцева. Житомир: Державний університет «Житомирська політехніка», 2022. 150 с.
7. Навчально-методичний посібник з дисципліни «Педагогіка вищої школи»/Автори-упорядники І.В.Єгорова, Н.М. Салига. Івано-Франківськ : КНУ ім. Василя Стефаника, 2026. 208 с.

5. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

ЗАНЯТТЯ № 1

Вища освіта як важлива складова структури освіти. Загальні основи

педагогіки вищої школи – 2 год.

Завдання для самостійної роботи студентів:

• Підготуйте доповіді за таким планом заняття:

1. Стратегія розвитку освіти в Україні (на основі найновіших законодавчо-нормативних документів).
2. Синергетика як загальнонаукова методологія вищої педагогічної освіти України.
3. Система педагогічних наук, джерела їх розвитку, зв'язок педагогіки вищої школи з іншими науками.
4. Етапи розвитку педагогіки вищої школи.

Реферативна доповідь передбачає демонстрацію ілюстративних матеріалів, медіасупровід тощо.

• Виконайте індивідуальні завдання:

1. Підготуйте презентацію на одне із питань плану заняття.
2. Підберіть статті сучасних науковців, які б підтвердили важливість та актуальність вивчення педагогіки вищої школи.
3. З'ясуйте особливості, мету і зміст навчальної дисципліни.
4. Використовуючи поняття і ключові слова цієї теми, складіть кросворд.
5. Визначте, якими нормативними актами визначається зміст діяльності вищої освіти на початку ХХІ ст.?
6. Вкажіть мету вищої освіти та шляхи формування ключових компетентностей педагога.
7. Поясніть сутність концептуальних напрямів розвитку вищої освіти в Україні.
8. Охарактеризуйте концепцію підготовки кадрів у системі вищої освіти.
9. Прокоментуйте зміст основних положень Болонського процесу як засобу інтеграції та демократизації вищої освіти.
- 10.
11. У чому специфіка адаптації вищої освіти України до вимог Болонського процесу?
12. Поясніть предмет педагогіки вищої школи.
13. У чому полягають основні функції та завдання педагогіки вищої школи?
14. Охарактеризуйте основні категорії педагогіки вищої школи.
15. Обґрунтуйте вищу школу як педагогічну систему.
16. Перегляньте та проаналізуйте відео-матеріал з точки зору вищої освіти як системи. (Система вищої освіти України. О. Я. Радченко. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=apYMsg7khBc>)

Література до теми заняття:

1. Башкір О. І., Цапко А. М., Ялліна В. Л. Педагогіка вищої школи : навчально-методичний посібник. Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2024.
2. Бугров В. А., Марушкевич А. А., Спіцин Є. С. (ред.). Педагогіка вищої школи і педагогічна майстерність викладача. Київ : КНУ ім. Тараса Шевченка, 2025.
3. Вітвицька С. С. Педагогіка вищої школи : практикум. Видання друге, оновлене. Київ : Центр учбової літератури, 2025.
4. Лунячек В. Е., Ткачова Н. О., Беляєв С. Б. та ін. Педагогіка вищої школи. Основи наукових досліджень : навчальний посібник. Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2024. 344 с.
5. Марцева Л.А. Педагогіка і психологія вищої школи : навч. посіб. / Л.А. Марцева. Житомир: Державний університет «Житомирська політехніка», 2022. 150 с.
6. Навчально-методичний посібник з дисципліни «Педагогіка вищої школи»/Автори-упорядники І.В.Єгорова, Н.М. Салига. Івано-Франківськ : КНУ ім. Василя Стефаника, 2026. 208 с.
7. Педагогіка вищої школи. основи наукових досліджень. Навчальний посібник. За редакцією В. Е. Лунячека, Н. О. Ткачової. Харків: ХНУ імені В.Н.Каразіна, 2024. 344 с.
8. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#>
9. Самойленко П. В. Педагогіка вищої школи : навчально-методичний посібник. Чернігів : НУЧК ім. Т. Г. Шевченка, 2024.

Заняття №2.

Інновації в системі вищої освіти

Завдання для самостійної роботи студентів:

- **Підготуйте доповіді за таким планом заняття:**
 1. Інноваційні технології та їх призначення.
 2. Особливості застосування інноваційних технологій в освітньому процесі закладу вищої освіти.
 3. Використання хмарних освітніх платформ (Moodle, Google Classroom).
 4. Поєднання традиційних та інноваційних технологій лекцій в освітньому процесі закладу вищої освіти.
 5. Використання ігрових елементів для активізації пізнавальної студентів.

Реферативна доповідь передбачає демонстрацію ілюстративних матеріалів, медіасупровід тощо.

а. Виконайте індивідуальні завдання:

1. Підготуйте презентацію на одне із питань плану заняття.
2. Обґрунтуйте, як впливають інноваційні технології на освітній процес закладу вищої освіти?
3. Обґрунтуйте динамічну тріаду розвитку рівня знань.

4. Поясніть сутність піраміди цілей навчання.
5. Використовуючи поняття і ключові слова цієї теми, складіть кросворд.
6. Підберіть статті сучасних науковців по темі практичного заняття.

• **Змодельуйте варіанти ситуацій до практичних завдань:**

1. Складіть план проведення дискусії на одну з актуальних тем, яка цікавить сучасних студентів. До плану включіть запитання дискусійного характеру з обраної вами тематики.

2. Уявіть, що ви керівник педагогічної практики студентів. Ви були присутні на уроці, де використовували аудіовізуальні засоби (відеоролики, презентації, інтерактивні 3D-моделі тощо). Проте, учні 10-го класу під час уроку були пасивними, не проявляли інтересу до навчального матеріалу, який практикант демонстрував на екрані. Які поради ви могли б дати студенту-практиканту щодо підвищення ефективності використання інноваційних технологій?

• **Доповніть речення:**

1. Інтерактивні 3D-моделі – це _____.
2. Інноваційні технології – це _____.
3. Гейміфіція – це _____.
4. Інноваційне навчання у закладі вищої освіти – це _____.
5. Інноваційний педагогічний процес – це _____.

• **Напишіть тези на одну із тем:**

1. Зміст пізнавальної діяльності на етапах почуттєвого і логічного пізнання.
4. Гуманістична спрямованість освітніх інноваційних процесів.
5. Педагогічна інноватика у структурі наукового знання.
6. Особливості інноваційної педагогічної діяльності.

Література до теми заняття:

1. Башкір О. І., Цапко А. М., Ялліна В. Л. Педагогіка вищої школи : навчально-методичний посібник. Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2024.
2. Бугров В. А., Марушкевич А. А., Спіцин Є. С. (ред.). Педагогіка вищої школи і педагогічна майстерність викладача. Київ : КНУ ім. Тараса Шевченка, 2025.
3. Вітвицька С. С. Педагогіка вищої школи : практикум. Видання друге, оновлене. Київ : Центр учбової літератури, 2025.
4. Лунячек В. Е., Ткачова Н. О., Беляєв С. Б. та ін. Педагогіка вищої школи. Основи наукових досліджень : навчальний посібник. Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2024. 344 с.
5. Марцева Л.А. Педагогіка і психологія вищої школи : навч. посіб. / Л.А. Марцева. Житомир: Державний університет «Житомирська політехніка», 2022. 150 с.
6. Навчально-методичний посібник з дисципліни «Педагогіка вищої школи»/Автори-упорядники І.В.Єгорова, Н.М. Салига. Івано-Франківськ : КНУ ім. Василя Стефаника, 2026. 208 с.
7. Педагогіка вищої школи. основи наукових досліджень.

Навчальний посібник. За редакцією В. Е. Луначека, Н. О. Ткачової. Харків: ХНУ імені В.Н.Каразіна, 2024. 344 с.

8. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#>

9. Самойленко П. В. Педагогіка вищої школи : навчально-методичний посібник. Чернігів : НУЧК ім. Т. Г. Шевченка, 2024.

Практичне заняття № 3

Методика проведення лекційних, семінарських, практичних та лабораторних занять.

Завдання для самостійної роботи студентів:

• Підготуйте доповіді за таким планом заняття:

1. Розвиток і становлення організаційних форм навчання.
2. Академічна лекція в системі вищої школи.
2. Типи лекцій, їх призначення і завдання.
3. Дидактичні і методичні вимоги до практичних та семінарських занять.
4. Види семінарів, вимоги до їх організації та проведення.
5. Тренінгові заняття.

• *Представлення теоретичних питань теми передбачає використання технічних засобів.*

Виконайте індивідуальні завдання:

1. Обґрунтуйте методику проведення академічної лекції.
2. Обґрунтуйте методику проведення семінарського заняття.
3. У чому сутність методики організації та проведення практичних занять і консультацій.
4. Поясніть критерії оцінювання змісту семінарського заняття.
5. Використовуючи поняття і ключові слова теми заняття, складіть кросворд.

Виконання індивідуального завдання є обов'язковим видом роботи на практичному занятті і заслуговує на окрему оцінку.

• Доповніть речення:

1. Дидактичні вимоги до лекції – це _____.
2. Структура лекції – це _____.
3. Методика лекції – це _____.
4. Форми занять у закладі вищої освіти – це _____.
5. Семінарські заняття – це _____.
6. Тренінгове заняття – це _____.
7. Семінар-дискусія – це _____.
8. Науковий семінар – це _____.
9. Лабораторне заняття – це _____.
10. Комп'ютерний практикум – це _____.

• Підготувати реферат на одну із тем:

1. Лекція як провідна форма організації навчання.
2. Переваги лекційного методу у вищій школі та шляхи усунення

недоліків.

3. Сутність основних методів активізації пізнавальної діяльності на лекції.

4. Особливості проблемної лекції.

5. Психолого-педагогічні вимоги до проведення лекції у вищій школі.

6. Основні стимули активізації пізнавальної діяльності студентів на лекції.

7. Дидактичні завдання різних типів семінарських занять та особливості їхнього проведення.

8. Рекомендації щодо використання певних принципів дидактики під час проведення семінарських занять.

9. Методи, прийоми та засоби активізації пізнавальної діяльності студентів.

10. Психолого-педагогічні умови запровадження інноваційних педагогічних технологій у закладах вищої освіти.

11. Завдання і сутність комп'ютерного практикуму.

Публічний захист рефератів є обов'язковою умовою викладу теоретичного матеріалу на практичному занятті. Регламент виступу складає 7-10 хв.

Поясність з практичної точки зору правила проведення тренінгових занять

№	Суть правил	Пояснення суті правила
1.	Економія часу	
2.	Ввічливе взаємоставлення	
3.	Позитивна атмосфера	
4.	Пропозиція (генерація) думок від свого імені	
5.	Добровільна активність	
6.	Конфіденційність інформації, почутої від учасників	
7.	Обов'язковість дотримання правила «Стоп»	

Змодельуйте варіанти ситуацій до практичних завдань:

1. Запропонуйте проблемне питання, з якого можна було б розпочати проблемну лекцію (тему оберіть самостійно).

2. Поясніть, чим відрізняється проблемний виклад навчального матеріалу від інших методів навчання? Обґрунтуйте свою відповідь на прикладі.

Література до теми заняття:

1. Башкір О. І., Цапко А. М., Ялліна В. Л. Педагогіка вищої школи : навчально-методичний посібник. Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2024.
2. Бугров В. А., Марушкевич А. А., Спіцин Є. С. (ред.). Педагогіка вищої школи і педагогічна майстерність викладача. Київ : КНУ ім. Тараса Шевченка, 2025.
3. Вітвицька С. С. Педагогіка вищої школи : практикум. Видання друге, оновлене. Київ : Центр учбової літератури, 2025.
4. Кайдалова Л. Г. Особливості проведення лекційних занять у вищих навчальних закладах. URL: https://dspace.nuph.edu.ua/bitstream/123456789/4454/1/part_01.pdf.
5. Лунячек В. Е., Ткачова Н. О., Беляєв С. Б. та ін. Педагогіка вищої школи. Основи наукових досліджень : навчальний посібник. Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2024. 344 с.
6. Марцева Л.А. Педагогіка і психологія вищої школи : навч. посіб. / Л.А. Марцева. Житомир: Державний університет «Житомирська політехніка», 2022. 150 с.
7. Навчально-методичний посібник з дисципліни «Педагогіка вищої школи»/Автори-упорядники І.В.Єгорова, Н.М. Салига. Івано-Франківськ : КНУ ім. Василя Стефаника, 2026. 208 с.
8. Педагогіка вищої школи. основи наукових досліджень. Навчальний посібник. За редакцією В. Е. Лунячека, Н. О. Ткачової. Харків: ХНУ імені В.Н.Каразіна, 2024. 344 с.
9. Педагогіка вищої школи. основи наукових досліджень : навчальний посібник / за редакцією В. Е. Лунячека, Н. О. Ткачової. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2024. 344 с.
10. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#>

Практичне заняття № 4

Етапи та умови організації самостійної роботи здобувача другого (магістерського рівня вищої освіти)

Завдання для самостійної роботи студентів:

Підготуйте реферативну доповідь за наступним планом

заняття:

1. Етапи організації самостійної роботи.
2. Психолого-педагогічні умови організації самостійної роботи студентів.
3. Основні функції самостійної роботи здобувачів вищої освіти.
4. Різновиди самостійної роботи.
5. Самостійна робота здобувачів вищої освіти як обов'язкова складова процесу опанування навчальної дисципліни.
6. Особливості організації самостійної роботи студентів магістратури
7. Самостійна робота – шлях до самоосвіти та самоактуалізації.
8. Форми і методи самостійної роботи студентів.

9. Вплив самостійної роботи на формування професійно значущих якостей майбутнього фахівця.

10. Роль викладача закладу вищої освіти в організації самостійної роботи студентів.

Реферативна доповідь передбачає демонстрацію ілюстративних матеріалів, медіасупровід тощо.

Виконайте індивідуальні завдання:

1. Проаналізуйте наведені висловлювання видатних персоналій, що націлюють і надихають на самовдосконалення фахівців будь-якого профілю. Обґрунтуйте свою думку.

1. «Примушуй себе робити те, що не хочеться, але треба. Обов'язок – головне джерело формування волі» (В. О. Сухомлинський).

2. «Вважай нещасливим той день або ту годину, коли ти не засвоїв нічого і нічого не додав до своєї освіти» (Я. А. Коменський).

3. «Поглиблювати свої знання можна лише тоді, коли дивишся безпосередньо в очі своєму незнанню» (К. Д. Ушинський).

• Змодельуйте варіанти ситуацій до практичних завдань:

1. Уявіть, що ви куратор групи 1 курсу. У ваших планах провести зі студентами бесіду, мета якої полягає у спонуканні першокурсників до самовиховання. Змодельуйте варіанти початку цієї бесіди, використовуючи інформацію, що надихає до самовиховання (повчальні факти із життя знаменитих людей, відомих педагогів, сюжети кіногероїв, статті на теми самовиховання з періодичних видань тощо). *Обґрунтуйте свою відповідь.*

2. З метою забезпечення ефективності педагогічного впливу на сучасних студентів, ви як викладач університету, готуетесь до виступу перед групою студентів з цієї проблематики. *Які принципи, форми, методи, прийоми виховання будете використовувати для активізації уваги, враховуючи особливості студентського віку?*

Література до теми заняття:

1. Башкір О. І., Цапко А. М., Ялліна В. Л. Педагогіка вищої школи : навчально-методичний посібник. Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2024.
2. Бугров В. А., Марушкевич А. А., Спіцин Є. С. (ред.). Педагогіка вищої школи і педагогічна майстерність викладача. Київ : КНУ ім. Тараса Шевченка, 2025.
3. Вітвицька С. С. Педагогіка вищої школи : практикум. Видання друге, оновлене. Київ : Центр учбової літератури, 2025.
4. Лунячек В. Е., Ткачова Н. О., Беляєв С. Б. та ін. Педагогіка вищої школи. Основи наукових досліджень : навчальний посібник. Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2024. 344 с.
5. Марцева Л.А. Педагогіка і психологія вищої школи : навч. посіб. / Л.А. Марцева. Житомир: Державний університет «Житомирська політехніка», 2022. 150 с.
6. Навчально-методичний посібник з дисципліни «Педагогіка вищої

школи»/Автори-упорядники І.В.Єгорова, Н.М. Салига. Івано-Франківськ : КНУ ім. Василя Стефаника, 2026. 208 с.

7. Педагогіка вищої школи. основи наукових досліджень. Навчальний посібник. За редакцією В. Е. Луначека, Н. О. Ткачової. Харків: ХНУ імені В.Н.Каразіна, 2024. 344 с.

8. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#>

Практичне ЗАНЯТТЯ № 5

Підготовка майбутніх фахівців з педагогіки вищої школи засобами медіа-освітніх технологій

Підготуйте доповіді за наступним планом заняття:

1. Основні напрями діяльності викладача закладу вищої освіти у контексті використання медіа-освітніх технологій.
2. Педагогічна культура викладача закладу вищої освіти.
3. Інноваційна технологія педагогічної взаємодії.
4. Форми та методи фахової підготовки майбутніх педагогів у закладах вищої освіти.

Реферативна доповідь передбачає демонстрацію ілюстративних матеріалів, медіасупровід тощо.

Виконайте індивідуальні завдання:

1. У чому сутність педагогічної інноватики?
2. Охарактеризуйте сучасні медіа-освітні технології як підґрунтя оновлення професійної підготовки фахівця.
3. Розкрийте суть концепції оновлення підготовки майбутніх фахівців на основі застосування медіа-освітніх технологій.
4. Охарактеризуйте закони перебігу інноваційних педагогічних процесів.
5. Обґрунтуйте умови ефективності інноваційних педагогічних процесів.
6. Підготуйте презентацію на одне із питань плану заняття.
7. Використовуючи поняття і ключові слова цієї теми, складіть кросворд.
8. Укладіть тезаурус базових категорій означеної теми практичного заняття. Рівень оволодіння студентами магістратури термінологією перевіряється шляхом написання словникового диктанту.

• Доповніть речення:

1. Медіа-освітні технології – це _____
2. Педагогічна інноватика – це _____
3. Соціальні мережі – це _____
4. Медіаресурси – це _____
5. Медіапростір – це _____
6. Медіатекст – це _____

• **Виконайте індивідуальні завдання:**

1. Підготуйте презентацію на одне із питань плану заняття.
2. Зібрати список бібліографічних джерел щодо медіа-освітніх технологій у фаховій підготовці педагога.
3. Використовуючи поняття і ключові слова цієї теми, складіть кросворд.

Виконання завдання є обов'язковим видом роботи на практичному занятті і заслуговує на окрему оцінку.

Перегляньте відео-матеріал («Викладач та студент вищого навчального закладу». Радченко О.Я.) з точки зору підготовки студентів магістратури засобами медіа-освітніх технологій. ULR: <https://www.youtube.com/watch?v=NJR2uN5OFkI>.

1. Пошукові і творчі завдання

1. Доповніть таблицю 1 “Структура педагогічної майстерності” від-повідними компонентами (перша підгрупа).

Таблиця 1

Структура педагогічної майстерності			
			
Морально-духовні якості	Професійні знання	Соціально-педагогічні якості	Психолого-педагогічні уміння
- гуманістична спрямованість; - національна гідність; ...	- навчального предмета; - методики викладання; ...	- організатор-ські здібності; - принциповість і вимогливість; ...	- конструктивні; - комунікативні; ...

Література до теми заняття:

1. Бугров В. А., Марушкевич А. А., Спіцин Є. С. (ред.). Педагогіка вищої школи і педагогічна майстерність викладача. Київ : КНУ ім. Тараса Шевченка, 2025.
2. Вітвицька С. С. Педагогіка вищої школи : практикум. Видання друге, оновлене. Київ : Центр учбової літератури, 2025.
3. Максименко Н. Б., Салига Н. М., Єгорова І. В. Модернізація підготовки майбутніх педагогів до фахової діяльності в умовах воєнного стану. *Вісник науки та світи*. 2025. № 4 (34). С. 1391–1401.

4. Твердохліб І. А. Особливості програмно-технічного забезпечення дистанційного навчання в умовах воєнного стану: методичні рекомендації. Київ : Педагогічна думка, 2023. 44 с.

6. ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З КУРСУ «ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ОСВІТИ»

Мета самостійної роботи полягає: у розвитку творчих здібностей та активізації розумової діяльності студентів; формуванні вмінь і навичок самостійної розумової праці; розвитку морально-вольових зусиль; формуванні потреби безперервного самостійного вдосконалення знань як необхідної умови професійного становлення.

Формами самостійної роботи з навчальної дисципліни можуть бути: опрацювання теоретичних засад лекційного курсу; вивчення окремих тем, що передбачені програмою для самостійного опрацювання; підготовка до семінарських занять: доповідей за планом заняття кожною темою; індивідуальних завдань, моделювання варіантів ситуацій за поданими практичними завданнями, доповнення речень на визначення понять, написання тез на одну із поданих тем.

Водночас, з метою вивчення навчальної дисципліни виокремлюють такі види самостійного учіння студента: слухання лекцій, участь у семінарських заняттях, виконання практичних та індивідуальних завдань; опрацювання базових та окремих проблемних питань курсу, перевірка якості засвоєння матеріалу лекцій та посібників, узагальнення власних суджень, активізація і поглиблення набутих знань, підготовка до заліку або екзамену тощо.

1.1 Самостійна робота над матеріалом лекцій

Лекція є основною формою організації навчального процесу у вищій школі. Важливу роль для успішного засвоєння знань відіграє самостійна робота над матеріалом лекцій досягнення позитивних результатів залежить від врахування викладачами принципів активного (інтерактивного) навчання, застосування активних форм і методів навчання та залучення студентів до активної продуктивної роботи з інформацією.

Студент для ефективного засвоєння матеріалу лекції повинен:

- з'ясувати основну мету лекції;
- у конспекті виокремити базові її частини;
- виокремити головне у завершених блоках матеріалу;
- ефективно застосовувати запропоновані лектором порівняння;
- зробити правильний узагальнюючий висновок, обов'язково записати його та виділити іншим шрифтом;
- навчитися деяким постійним скороченням або стенографічним позначкам;
- записувати опорні фрази, які допоможуть відтворити текст;
- використовувати у записах наочність, короткі узагальнюючі схеми;
- записати основні бібліографічні джерела, запропоновані лектором.

Форма звітності: рукописний конспект лекційних матеріалів. Перевірка та оцінювання конспекту відбувається за наступними параметрами:

- правильність виділення головного (основних положень лекції);
- логічність викладу інформації в конспекті, розвиток окремої думки;

- запис ключових положень, наявність інформації, що їх деталізує;
- правильність застосування схем, цифр, фактологічних положень;
- наявність узагальнюючих висновків;
- зрозумілість конспекту загалом, застосування під час конспектування різних шрифтів;
- наявність основних бібліографічних джерел, запропонованих лектором.

Для ефективної самостійної роботи студент повинен навчитися:

- знаходити потрібну інформацію, тобто вміти працювати з фондами і каталогами бібліотеки, користуватися інтернетом;
- вміти працювати з науковим текстом: володіти необхідним комплексом інтелектуальних умінь (виділяти головне, аналізувати, порівнювати, узагальнювати, систематизувати, шукати аналогії, доводити та спростовувати);
- критично оцінювати прочитане і робити власні висновки;
- проводити дослідницьку і пошукову роботу;
- брати участь у дидактичних та ділових іграх.

Тематика занять для самостійного опрацювання

№	Суть правил	Пояснення суті правила
1.	Економія часу	
2.	Ввічливе взаємоставлення	
3.	Позитивна атмосфера	
4.	Пропозиція (генерація) думок від свого імені	
5.	Добровільна активність	
6.	Конфіденційність інформації, почутої від учасників	
7.	Обов'язковість дотримання правила «Стоп»	

Змодельуйте варіанти ситуацій до практичних завдань

7. РЕКОМЕНДАЦІЇ ПІДГОТОВКИ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Семінар у вищій школі – це складова блоку «лекція-семінар»: для перевірки знань, засвоєних студентами після прослуховування циклу лекцій; відпрацювання проблемних тем. Застосування інтерактивних методів навчання перетворює семінар на ефективну і цікаву форму роботи студента.

Для підготовки до семінарського заняття студент повинен:

- вести самостійний пошук необхідних матеріалів;
- за необхідності готувати доповіді, тези, реферати;
- вести пошук цікавих фактів з теми, вдаватися до використання наочності;
- готувати презентації з певної теми, дидактичні (ділові) ігри тощо;
- уміти брати участь і проводити дискусії, «круглі столи» тощо;
- працювати індивідуально і в команді (групова підготовка заходів);
- готувати виставки вивчених джерел інформації (за можливості).

Починаючи підготовку до семінарського заняття, студенти повинні, насамперед, уважно ознайомитися з його планом, за навчальною програмою повторити конспекти лекцій з визначеної теми. Якщо запланована групова робота (підготовка до ділової гри), то вона розподіляється між учасниками. Необхідно звернутися до підручників, рекомендованої літератури тощо.

8. РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДОПОВІДЕЙ

Підготовка доповідей до семінарських занять – важливий аспект для ефективного засвоєння матеріалу лекцій, його узагальнення та підготовки до заліку та екзамена. Доповіді студент може готувати як самостійно, так і в парі або у формі презентації роботи, у якій задіяна певна група студентів.

Розглянемо основні етапи підготовки доповіді:

1. *Формулювання мети та завдань виступу.* Головне – правильно розпочати доповідь, чітко окреслити причину і мету виступу, сформулювати актуальність питання. З тим, щоб привернути та утримати увагу аудиторії необхідно висловлюватися чітко, логічно, дотримуватися принципів науковості, систематичності, доступності.

2. *Окреслення основних питань з теми.* Основна частина доповіді повинна починатися з окреслення головних питань, їхньої короткої характеристики і необхідної інформаційної насиченості.

3. *Критичне осмислення інформації та її подання у певному вигляді.* Студент має чітко окреслити коло пошуку, з використанням різних джерел інформації: бібліотечних фондів (каталогів, картотек); довідникової літератури (словники, довідники, енциклопедії); даних з мережі Інтернет.

Спираючись на цю інформацію, викладається зміст проблеми, наводяться докази, пояснення, міркування, визначаються основні категорії і поняття з теми. Варто пояснювати кожен аспект проблеми, підібрати переконливі цифри, факти, цитати. Обов'язковим є критичне ставлення до отриманої інформації, оцінюючи її сучасність. Необхідно виробити власне ставлення до проблеми.

4. *Підготовка наочності з теми (у вигляді схем, малюнків або презентації).* Потрібно пам'ятати, що доповідь без наочності буде сухою і нецікавою. Відтак, бажано продумати, яким чином буде демонструватися наочність (у контексті доповіді чи слугуватиме її фоном, наочний показ може стати провідним у доповіді – презентація).

5. *Підбір цікавих конкретних фактів під час доповіді.* Факти повинні бути присутніми, але не перевантажувати доповідь, не відволікати від головного.

6. *Обґрунтування висновків.* Висновки укінці доповіді обов'язкові.

7. *Вимоги до їх формулювання:*

1) Висновки мають бути лаконічними; відображати основні етапи доповіді.

2) потрібно окреслити: стан дослідженості проблеми; основні визначення.

Реферативна доповідь повинна мати висновок про перспективи подальшого розгляду цього питання.

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ТИТУЛЬНОЇ СТОРІНКИ

Міністерство освіти і науки
України
Карпатський національний
університет імені Василя Стефаника

кафедра .(назва кафедри)

Реферат
на тему: «тема»

Виконав:
П.І.Б. студента
(студентки), Курс, група,
інститут (факультет)

Науковий керівник:
вчене звання, ступінь, П.І.Б.

Івано-Франківськ - 2026

9. ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ ПИСЬМОВИХ ВИДІВ РОБІТ

До написання письмових видів робіт пред'являються наступні вимоги:

1. **Зміст** письмового виду роботи повинен відповідати зазначеній у *заголовку* темі. Студент магістратури обирає одну тему із поданого переліку назв, що пропонуються до кожної теми заняття для виконання роботи.

2. **Оптимальний обсяг** письмового виду роботи (тези) може становити –3–4 сторінки друкованого тексту, не враховуючи титульну сторінку і список використаних джерел. Формат сторінки А4; шрифт – Times New Roman, кегль 14, міжрядковий інтервал – 1,5. Береги: правий, лівий, зверху, знизу – 20 мм.

3. **Структура** письмового виду роботи (тези) складається зі вступу, основної частини (можливі підрозділи або параграфи), висновків та списку використаних джерел, які є умовними і спеціально не виділяються. **У вступі** зазначаються такі аспекти: актуальність теми; причини вибору саме цієї теми студентом; цілі та завдання дослідження; короткий огляд-аналіз опрацьованої літератури – 1 сторінка. **Основна частина** розкриває сутність теми – 1–2 сторінки. Укінці основної частини мають бути короткі висновки, до яких дійшов студент, опрацювавши зазначену літературу, відповідно до цілей і завдань, вказаних у вступі.

4. Нумерація джерел у списку використаних джерел повинна бути побудована в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків, не менше 3–5 джерел. Посилання на літературу у тексті – у квадратних дужках, де вказується порядковий номер джерела у списку літератури, через кому – сторінка, на яку посилаєтесь або без сторінки. Наприклад, [5, с. 15]. Список використаних джерел має бути оформлений згідно з **ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» з поправками** (код УКНД 01.140.40).

10. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ РОБОТИ СТУДЕНТІВ (денна і заочна форма навчання)

Контроль рівня засвоєння навчального матеріалу здійснюється шляхом перевірки знань студентів на екзамені згідно з розкладом сесії. Відповідно до положення про систему рейтингової оцінки знань студентів застосовується наступна система оцінювання роботи студентів.

Контроль успішності студентів здійснюється шляхом: підготовки поточних доповідей за планом заняття до кожної теми, виконання індивідуальних завдань, моделювання варіантів ситуацій поданих практичних завдань, доповнення речень на визначення понять, напи-сання тез на одну із поданих тем, що стосуються теми заняття.

Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни Загальна система оцінювання курсу	Загальні 100 балів включають: 20 балів за практичні заняття; 20 балів за тестування до практичних семінарських занять (5 практичних занять, 5 тестів у системі дистанційного навчання https://d-learn.pnu.edu.ua/); 5 балів за захист проекту ; 5 балів за індивідуальне наукове повідомлення, що запропоновано на вибір у тематиці практичних-семінарських занять. Екзаменаційна тестова робота – 50 балів (макс.)
Вимоги до письмових робіт	Впродовж вивчення дисципліни студенти виконують завдання у формі тестів, які розміщені на сайті дистанційного навчання університету https://d-learn.pnu.edu.ua/ (макс. бал – 10 б. за кожен тест, вага даного виду роботи – 20 балів за всі виконані тести згідно коефіцієнту електронного журналу). Екзаменаційна письмова робота оцінюється у 50 балів (екзаменаційне тестування проходить згідно розкладу, триває 80 хвилин, за які студент повинен пройти тестування, яке складається із 50 тестових завдань формату «множинний вибір», що охоплюють весь курс дисципліни та генеруються самою системою дистанційного навчання у довільній послідовності. Вага правильної відповіді на одне питання тесту – 1 бал). Мінімальна кількість балів для позитивного зарахування курсу – 50 балів (25 балів (мінімум) за підсумкове тестування, 25 балів(мінімум) за роботу протягом семестру.
Семінарські/пра	Поточне оцінювання знань здійснюється під

практичні заняття	час проведення практичних занять та оцінюється в національній шкалі (5 – «відмінно», 4 – «добре», 3 – «задовільно», 2 – «незадовільно»). Максимальна оцінка балів за доповіді на практичних заняттях 20 балів. Робота на кожному семінарському занятті складається з підготовки питань, запропонованих у плані заняття, та виконання завдань, запропонованих для самостійної роботи. <u>Критерії оцінювання роботи здобувачів освіти на семінарському занятті (макс. 5 балів):</u> - питання плану заняття мають бути заздалегідь опрацьовані й змістовно висвітлені в усних відповідях, обговореннях чи дискусіях під час пари - 3 бали; - участь в інтерактивній роботі в мікрогрупах на занятті є обов'язковою і має бути активною - 1 бал; - виконання різних типів усних і письмових завдань з дисципліни, передбачених в освітньому процесі й запропонованих на занятті, є обов'язковим – 1 бал. <u>Критерії оцінювання виконаних завдань для самостійної роботи – наукове повідомлення (макс. 5 балів):</u> - робота має бути виконана самостійно – 2 бали; - робота має бути змістовною і відповідати усім умовам завдання – 3 бали; Окремо <u>оцінюється індивідуальна самостійна робота – захист проєкту (макс. 5 балів)</u>
Умови допуску до підсумкового контролю	Здобувач допускається до підсумкового контролю, якщо виконав більше 60% завдань курсу, відпрацював всі заняття і за результатами оцінювання (бали за практичні заняття і самостійну роботу) набрав не менше 25 балів
Підсумковий контроль	Екзаменаційна (підсумкова) оцінка (макс. 100 балів) виставляється у результаті сумування отриманих балів на практичних заняттях та за усі види виконаних робіт

За період вивчення курсу робота студентів оцінюється за максимальною оцінкою у 100 балів. У цьому разі:

- сума балів від 90 до 100 – оцінюється оцінкою «відмінно»;
- сума балів від 75 до 89 – «добре»;

- сума балів від 60 до 74 – «задовільно»;
- сума балів 59 і менше – «не задовільно».

До здачі екзамену студент може набрати 50 максимальних балів, водночас екзамен максимально оцінюється у 50 балів.

За шкалою оцінювання ECTS:

Оцінка «А» виставляється студентам, які за результатами поточного і підсумкового контролю набрали у сумі від 90 до 100 балів, а їхній рівень знань відповідає таким параметрам:

- загальна ерудиція; розвинутий інтелект; наявність як критичних, так і конструктивних навичок абстрактно-логічного мислення;
- розуміння концептуальних основ та особливостей предметного знання;
- наявність сформованого та аргументованого світогляду;
- глибоке усвідомлення природи міждисциплінарних зв'язків дисципліни з іншими науками, специфіки проблем;
- чітке розуміння категорій теорії соціальної роботи;
- наявність систематизованих, логічно впорядкованих уявлень про сутнісні характеристики, соціокультурні основи та базові компоненти;
- здатність пояснити закономірні зв'язки між різними соціальними підсистемами та визначити поняття, які їх позначають;
- уміння переконливо обґрунтовувати власні ціннісні настанови, аргументовано вести дискусію з ідейними опонентами.

На оцінку «В» заслуговують студенти, що за результатами поточного і підсумкового контролю відповідно набрали бали у сумі від 82 до 89, а їхній рівень знань відповідає наступним параметрам:

- наявність якісних знань у галузі теорії соціальної роботи та їх методологічної специфіки;
- усвідомлення змісту базових категорій теорії соціальної роботи; здатність до їх аналітичної характеристики;
- розуміння проблемного поля теорії соціальної роботи;
- уміння переконливо обґрунтовувати власні ціннісні настанови, аргументовано вести дискусію з ідейними опонентами.

На оцінку «С» заслуговують студенти, що за результатами поточного і підсумкового контролю відповідно набрали бали у сумі від 75 до 81, а їхній рівень знань відповідає таким параметрам:

- наявність посередніх знань у галузі теорії соціальної роботи;
- ознайомленість із деякими базовими категоріями теорії соціальної роботи;
- розуміння проблемного поля теорії соціальної роботи;
- уміння обґрунтовувати власні світоглядні та ціннісні настанови.

Оцінка «D» виставляється студентам, які за результатами поточного і підсумкового контролю набрали бали у сумі від 69 до 74, а їхній рівень знань відповідає таким параметрам:

- наявність фрагментарних знань з теорії соціальної роботи та

достатньої кваліфікації при дослідженні соціальних явищ та подій;

- здатність викласти загальне уявлення про основні проблеми та функції теорії соціальної роботи як наукової дисципліни;
- уміння дати загальну (не завжди повну) характеристику основних термінів та понять з теорії соціальної роботи;
- брак самостійності мислення; середні творчі можливості інтелекту; домінування догматичних уявлень над науково-теоретичними.

Оцінка «Е» виставляється студентам, які за результатами поточного і підсумкового контролю набрали бали у сумі від 60 до 68, а їхній рівень знань відповідає таким параметрам:

- наявність фрагментарних знань категоріально-термінологічного апарату теорії соціальної роботи;
- здатність викласти загальне уявлення про основні проблеми та функції теорії соціальної роботи як наукової дисципліни;
- уміння дати часткову характеристику основних термінів;
- брак самостійності мислення; середні творчі можливості інтелекту; домінування догматичних уявлень над науково-теоретичними.

Оцінка «F» виставляється студентам, які за результатами поточного і підсумкового контролю набрали бали у сумі від 35 до 59, а їхній рівень знань відповідає наступним параметрам:

- безсистемні і нечіткі уявлення про специфіку знань з теорії соціальної роботи та її суспільного призначення;
- нерозуміння структури теорії соціальної роботи; нездатність пояснити проблематику та функції предмета її вивчення;
- необізнаність зі змістом базової навчальної та першоджерельної літератури з курсу теорії соціальної роботи.

Оцінка «Fx» виставляється студентам, які за результатами поточного і підсумкового контролю набрали бали у сумі від 0 до 34, а їхній рівень знань відповідає таким параметрам:

- безсистемні і неправильні уявлення про специфіку знань з теорії соціальної роботи та її суспільного призначення;
- нерозуміння категоріальної бази теорії соціальної роботи;
- неадекватне пояснення проблематики теорії соціальної роботи та функцій предмета її вивчення; необізнаність зі змістом базової літератури.

11. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ І ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Методичне забезпечення складають: опорні конспекти лекцій; першоджерела; методичні рекомендації та посібники з курсу; інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни, а саме:

1. Робоча програма навчальної дисципліни «Теорія соціальної роботи».
2. Тематичні плани лекційних занять.
3. Тематичні плани семінарських занять.
4. Рекомендована базова та додаткова література.
5. Інформаційні ресурси.

Підсумковий контроль проводиться відповідно до навчального плану професійної підготовки бакалаврів у формі екзамена. Метою екзамена з цієї дисципліни є: перевірка теоретичних знань студентів; виявлення навичок застосування отриманих знань під час вирішення практичних завдань та навичок самостійної роботи з навчальною і науковою літературою. Екзамен відбувається в усній формі за підготовленими білетами.

Тематика рефератів

1. Педагогічна майстерність викладача закладу вищої освіти
2. Методологія педагогічного дослідження
3. Логіка і методи педагогічного дослідження
4. Особливості адаптації молоді у закладі вищої освіти
5. Шляхи оновлення вищої освіти в Україні
6. Оптимальні умови підготовки майбутніх викладачів закладів вищої освіти до формування гуманістичних відносин студентів
7. Специфіка професійної діяльності викладача закладу вищої освіти з розвитку мотивації студентів до навчання
8. Мовленнєва культура викладача закладу вищої освіти
9. Організація виховної роботи у закладі вищої освіти.
10. Система вищої освіти за кордоном
11. Навчальна книга в структурі професійної підготовки: зміст, функції та критерії якості
12. Інноваційні технології навчання. Метод синектики, групові тренінги.
13. Інноваційні технології навчання. Метод вільних асоціацій.
14. Інноваційні технології навчання. Метод кейсів (вирішення практичних проблем), метод «Коло ідей»
15. Роль пізнавальної і професійної мотивації для

становлення майбутнього спеціаліста.

16. Академічна мобільність викладача закладу вищої освіти
17. Гуманістичне освітнє середовище як чинник соціалізації студента та розвитку його творчої особистості
18. Гуманітаризація освітнього процесу у становленні майбутнього фахівця-професіонала
19. Педагогічний імідж викладача закладу вищої освіти
20. Професійний стрес та професійне «вигорання» у педагогічній діяльності
21. Педагогічні конфлікти та засоби їх запобігання

12. ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ЗАЛІКУ

1. Розкажіть про дидактичні основи семінарських, практичних та інших форм занять.
2. Охарактеризуйте види семінарів, вимоги до їх організації та проведення.
3. У чому сутність методики організації та проведення семінарських, практичних занять і консультацій?
4. Поясніть критерії оцінювання змісту семінарського заняття.
5. Обґрунтуйте методику проведення семінарського заняття.
6. Розкажіть про особливості навчальної роботи студентів.
7. У чому основа адаптації студентів до самостійної навчальної роботи?
8. Поясніть процес уміння слухати і конспектувати лекції.
9. Обґрунтуйте значення книги в системі професійної підготовки.
10. У чому основа методики підготовки до семінарських занять?
11. Розкажіть про методику підготовки до екзаменів і заліків.
12. У чому сутність перспектив вдосконалення самостійної роботи студентів?
13. Розкажіть про соціально-економічні потреби в дистанційній освіті.
14. Зробіть короткий екскурс в історію дистанційного навчання.
15. У чому сутність дистанційного навчання?
16. Обґрунтуйте мотиви і принципи організації дистанційного навчання.
17. Охарактеризуйте умови ефективності дистанційного навчання.
18. Розкажіть про наукову роботу студентів як важливий чинник ефективності професійної підготовки фахівців з вищою освітою.
19. Охарактеризуйте методичні основи і системність організації науково-дослідної роботи студентів.
20. Поясніть зміст форм, видів і методів науково-дослідної роботи студентів.
21. Обґрунтуйте організації науково-дослідної роботи студентів.
22. Розкажіть про умови організації науково-дослідної роботи студентів.
23. Оформлення результатів науково-педагогічних досліджень.
24. Організація і підготовка магістерської роботи до захисту.
25. Як здійснюється керівництво, планування та облік науково-дослідної роботи студентів?
26. Розкажіть про значення аналізу та оцінювання навчальних досягнень студентів.
27. У чому основа функцій оцінювання навчальних досягнень студентів?
28. Поясніть принципи, види та методи оцінювання навчальних досягнень студентів.

29. Охарактеризуйте методику проведення контрольних дій у вищій школі.
30. Розкажіть про модульно-рейтингову і кредитно-модульну технологію навчання та оцінювання навчальних досягнень студентів.
31. Поясніть сутність концептуальних напрямів розвитку вищої освіти в Україні.
32. Охарактеризуйте концепцію підготовки кадрів у системі вищої освіти.
33. Прокоментуйте зміст основних положень Болонського процесу як засобу інтеграції та демократизації вищої освіти.
34. У чому специфіка адаптації вищої освіти України до вимог Болонського процесу.
35. Охарактеризуйте сучасний стан стандартизації та системи стандартів вищої освіти в Україні.
36. У чому основа стандартизації як механізму підвищення якості навчання?
37. Розкажіть про зміст і завдання стандартизації вищої освіти.
38. Обґрунтуйте професійні стандарти в системі вищої освіти.
39. Обґрунтуйте систему вищої освіти в США.
40. Розкажіть про систему вищої освіти у Великобританії.
41. Обґрунтуйте систему вищої освіти у Франції.
42. Охарактеризуйте систему вищої освіти у Німеччині.
43. Обґрунтуйте систему вищої педагогічної освіти в Японії.
44. Обґрунтуйте систему вищої педагогічної освіти у Південній Кореї.
45. Розкажіть про систему вищої педагогічної освіти в Китаї.
46. Поясніть предмет педагогіки вищої школи.
47. У чому полягають основні функції та завдання педагогіки вищої школи?
48. Охарактеризуйте основні категорії педагогіки вищої школи.
49. Обґрунтуйте вищу школу як педагогічну систему.
50. Розкажіть про предмет і об'єкт дидактики вищої школи.
51. Поясніть сутність і методологічні засади навчання.
52. Охарактеризуйте рушійні сили та логіку навчального процесу.
53. Обґрунтуйте структуру процесу оволодіння знаннями, уміннями та навичками.
54. Розкажіть про розвиток і становлення організаційних форм навчання.
55. Поясніть типологію і характеристику методів навчання.
56. У чому зміст дидактичних вимог до вибору методів навчання?
57. Розкажіть про методи навчання залежно від типу пізнавальної діяльності.
58. Поясніть сенс методів навчання за логікою передачі інформації.
59. У чому сутність методів навчання за ступенем керування навчальною діяльністю?
60. Обґрунтуйте шляхи оновлення системи вищої освіти в Україні.

61. Охарактеризуйте сучасні технології як підґрунтя оновлення професійної підготовки фахівця.
62. У чому основа педагогічної інноватики?
63. Розкажіть про концепцію оновлення підготовки майбутніх фахівців на основі застосування інноваційних технологій.
64. Охарактеризуйте закони перебігу інноваційних педагогічних процесів.
65. Розкажіть про умови ефективності інноваційних педагогічних процесів.
66. Розкажіть про підвищення якості підготовки фахівців.
67. Поясніть принципи організації контролю та оцінки знань студентів.
68. Обґрунтуйте вимоги до системи контролю.
69. Розкажіть про види, рівні та форми контролю якості навчання.
70. У чому зміст кваліметрії магістерських дисертацій і рефератів?
71. Поясніть структурно-функціональну модель закладу вищої освіти.
72. Розкажіть про принципи управління закладами вищої освіти.
73. У чому сутність системи управління закладом вищої освіти.
74. Розкажіть про педагогічний менеджмент як сучасну теорію управління освітою.
75. Розкажіть про академічну лекцію в системі професійної підготовки студентів у вищій школі.
76. Поясніть типи лекцій, їх призначення і завдання.
77. Охарактеризуйте технологію і техніки підготовки академічної лекції.
78. Поясніть дидактичні і методичні вимоги до академічної лекції.
79. Обґрунтуйте методику проведення лекції.
80. Поясніть предмет педагогіки вищої школи.
81. У чому полягають основні функції та завдання педагогіки вищої школи?
82. Охарактеризуйте основні категорії педагогіки вищої школи.
83. У чому основа методики підготовки до семінарських занять.
84. Розкажіть про методику підготовки до екзаменів і заліків.
85. У чому сенс перспектив удосконалення самостійної роботи студентів?
86. Розкажіть про соціально-економічні потреби в дистанційній освіті.
87. Зробіть короткий екскурс в історію дистанційного навчання.
88. У чому сутність дистанційного навчання?

13. ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Педагогіка вищої освіти – це...

1) наука про закономірності навчання і виховання студентів, а також їх наукову і професійну підготовку як спеціалістів відповідно до вимог держави.

2) закономірності функціонування психіки студента як суб'єкта навчально-професійної діяльності та закономірності науково-педагогічної діяльності викладача, а також соціально-психологічні особливості професійно- педагогічного спілкування та взаємин викладачів і студентів.

3) наука про спеціально організовану цілеспрямовану і систематичну діяльність з формування людини — про зміст, форми і методи виховання, освіти та навчання.

2. Об'єктом педагогіки вищої освіти є:

1) система вищої освіти і педагогічні процеси в ній;

2) система народної освіти і педагогічні процеси в системі вищої освіти;

3) середні педагогічні системи і малі педагогічні системи.

Г) навчання у вищих навчальних закладах

3. Метою педагогіки вищої освіти є :

1) надання майбутнім науковцям і викладачам вищої школи знань про закономірності виникнення, особливості функціонування психіки, розвитку та формування властивостей, і характеристик особистості.

2) вивчення закономірностей розвитку психічних властивостей і якостей особистості; психологічні закономірності та індивідуальні відмінності у оволодінні знаннями, уміннями і навичками;

3) дослідження закономірностей розвитку, виховання і навчання студентів і розробка на цій основі шляхів удосконалення процесу підготовки кваліфікованого спеціаліста.

4. Що таке дидактика?

1) теорія виховання

2) теорія навчання

3) теорія навчання, освіти і виховання

4) розділ педагогіки, що розглядає питання методики викладання окремих дисциплін

5. Визначення "... упорядковані способи взаємопов'язаної діяльності викладача і студентів, спрямовані на розв'язання навчально-виховних завдань" стосується:

1) форм навчання

2) принципів навчання

3) методів навчання

4) правил навчання

6. Твердження «навчання, у центрі якого - особистість вихованця, його самобутність, самоцінність, суб'єктивний досвід кожного спочатку розкривають, а потім узгоджують зі змістом освіти» стосується :

1) особистісно орієнтованої технології навчання

- 2) диференційованої технології
- 3) технології розвиваючого навчання

7. Провідною формою організації процесу навчання у закладі вищої освіти є:

- 1) семінар
- 2) лекція
- 3) самостійну навчальну роботу студентів

8. Визначення «... система перевірки результатів навчання і виховання студентів» стосується:

- 1) форм навчання
- 3) змісту навчання
- 4) педагогічного контролю

9. НДДС у закладі вищої освіти здійснюється за такими основними напрямками:

- 1) аудиторний, позааудиторний, позавишівський
- 2) олімпіади, конференції, конкурси
- 3) створювання нових задач та конструювання нових прийомів для їх розв'язання

10. Предметний науковий гурток як форма науково-дослідної роботи студентів найчастіше використовується у роботі зі студентами ...

- 1) усіх курсів
- 2) перших курсів
- 3) старших курсів

11. Основними традиційними видами навчальних занять у закладах вищої освіти є:

- 1) лекції, семінари, практичні заняття, консультації
- 2) самостійне вивчення певних питань, участь у роботі гуртків, експериментально-дослідницька робота
- 3) іспити, заліки, модульний контроль, контрольні роботи

12. ... - це логічно завершений, науково обґрунтований, послідовний і систематизований виклад певного наукового або науково-методичного питання, теми чи розділу навчального предмета, ілюстрований за необхідності наочністю та демонструванням дослідів.

- 1) навчальна лекція
- 2) практичне заняття
- 3) навчальна консультація

13. До форм організації навчальної діяльності студентів традиційно у педагогіці належать:

- 1) фронтальна, групова, індивідуальна
- 2) інформаційна, орієнтовна, пояснювальна
- 3) систематизуюча, стимулювальна, розвивальна

14. Пріоритетною вимогою при організації навчання студентів магістратури має виступати постановка запитань ... і залучення їх до розвитку клінічного мислення.

- 1) дослідницького характеру

- 2) загального характеру
- 3) конкретного характеру

15. ... зорієнтована на розкриття сутності навчального предмету, його предмету і завдань, змісту, взаємозв'язку з іншими дисциплінами, а також сприяти зацікавленості предметом.

- 1) вступна лекція
- 2) тематична лекція
- 3) оглядова лекція

16. ... передбачає розкриття певної теми навчальної програми дисципліни.

- 1) вступна лекція
- 2) тематична лекція
- 3) оглядова лекція

17. ... застосовується перед або під час виробничих практик, виконанням дипломних робіт або складанням державних іспитів.

- 1) вступна лекція
- 2) тематична лекція
- 3) оглядова лекція

13. ..., або лекція-дискурс — це викладу матеріалу у діалозі двох викладачів.

- 1) бінарна лекція
- 2) вступна лекція
- 3) тематична лекція

18. На ... використовуються демонстраційні матеріали, форми наочності, які не лише доповнюють словесну інформацію, а й самі виступають носіями змістовної інформації.

- 1) лекції-візуалізації
- 2) вступній лекції
- 3) тематичній лекції

19. Що є метою застосування викладачем навчально- та науково-дослідного методів?

- 1) навчання студентів наукової творчості в оволодінні знаннями та проведення наукових досліджень
- 2) формування у студентів уміння адекватно оцінювати виконану роботу
- 3) формування у студентів уміння створювати нові задачі та конструювати нові прийоми для їх розв'язання

20. Яка форма науково-дослідної роботи студентів найчастіше використовується в роботі зі студентами всіх курсів?

- 1) предметний науковий гурток
- 2) проблемні групи
- 3) студентська лабораторія

21. Які такі типи вищих навчальних закладів забезпечують професійну освіту?

- 1) університет, академія, інститут
- 2) університет, академія, інститут, коледж

3) університет, інститут, коледж

22. Які конференції спрямовані на обговорення шляхів розв'язання практичних завдань?

- 1) науково-практичні конференції
- 2) наукові конференції
- 3) науково-методичні конференції

23. Чим відповідно до Закону «Про вищу освіту» визначається зміст освіти?

- 1) державним стандартом
- 2) освітньою характеристикою
- 3) державною програмою

24. З якою метою запроваджуються у ЗВО вибіркові навчальні дисципліни?

- 1) для поглиблення загальноосвітньої, фундаментальної і фахової теоретичної чи практичної підготовки студентів
- 2) для поглиблення фахової теоретичної чи практичної підготовки студентів
- 3) для поглиблення загальноосвітньої та фундаментальної підготовки студентів

25. Виберіть назву моделі навчання за її описом. Сутність ... полягає в оволодінні знаннями в межах навчального предмета, що передбачає заучування і запам'ятовування об'єму інформації без практичної реалізації в життя.

- 1) інформаційної моделі навчання
- 2) операційно-діяльнісної моделі навчання
- 3) особистісно-орієнтованої моделі навчання

25. При ... викладач виступає фасилітатором, створює психолого-педагогічні умови для саморозвитку, свідомого засвоєння основ професійної діяльності і розвитку професійної свідомості майбутнього педагога.

- 1) інформаційній моделі навчання
- 2) операційно-діяльнісній моделі навчання
- 3) особистісно-орієнтованій моделі навчання

26. Педагогічний процес при ... передбачає взаємозв'язок різнопредметних знань та умінь, видів діяльності на рівні інтегрованих курсів, навчальних тем, які складають відповідні цикли підготовки

- 1) інформаційній моделі навчання
- 2) операційно-діяльнісній моделі навчання
- 3) інтеграційній моделі навчання

27..... - організація навчального процесу згідно алгоритму розв'язання проблемної задачі або виконання навчального завдання

- 1) модель проєктного навчання
- 2) особистісно-орієнтована модель навчання
- 3) інтеграційна модель навчання

28. ... - це організація навчального процесу, заснована на

реконструкції моделі діяльності у межах запропонованого сценарію

- 1) симуляційна модель навчання
- 2) модель проєктного навчання
- 3) особистісно-орієнтована модель навчання

29. ... - організація навчального процесу, який передбачає постановку проблемних запитань, створення проблемних ситуацій для стимулювання активної пізнавальної діяльності студентів

- 1) особистісно-орієнтована модель навчання
- 2) інтеграційна модель навчання
- 3) проблемна модель навчання

30. ... - форма відтворення предметного і соціального змісту професійної діяльності, моделювання систем відносин, характерних для даного виду практики.

- 1) модель проєктного навчання
- 2) навчальна модель «Ділова гра»
- 3) інформаційна модель навчання

31. Метою проведення навчання за моделлю ... є отримання від групи в короткий час великої кількості варіантів відповідей

- 1) «мозкового штурму»
- 2) «ділова гра»
- 3) «проєктне навчання»

32. На сучасному етапі в межах єдиної педагогіки вищої школи розвиваються два напрями:

- 1) університетський (академічний) і післядипломний
- 2) академічний і народний
- 3) університетський і кваліфікаційний

33. Педагогіка вищої школи виникла на базі загальної педагогіки, і, відповідно, включає в себе

- 1) фундаментальний (теоретичний) і прикладний (методичний) рівні
- 2) функціональний і спеціальний рівні
- 3) довузівський і основний рівні

34. Педагогіка вищої школи – це галузь

- 1) загальної педагогіки
- 2) наукової (елітарної) педагогіки
- 3) народної педагогіки

35. ... вивчає закономірності освіти/самоосвіти, навчання, виховання/самовиховання і розвитку/саморозвитку студентів

- 1) педагогіка вищої школи
- 2) дидактика вищої школи
- 3) історія педагогіки

36. ... охоплює: ЗВО, особливості взаємодії та особистості студентів та педагогів, процес вищої освіти, самоосвіти, самостійної роботи, виховання і самовиховання студентів; форми, методи і педагогічні технології у закладі вищої освіти

- 1) предмет педагогіки вищої школи

- 2) джерело педагогіки
- 3) системи педагогічних наук

37. ... – активний процес взаємозалежної і взаємозумовленої діяльності суб'єктів та об'єктів навчання й виховання, що становить організовану й цілеспрямовану навчально-виховну діяльність його учасників.

- 1) навчально-виховний процес
- 2) розвиток
- 3) навчання

38. Педагогіка вищої школи має забезпечити реалізацію таких функцій: ...

- 1) освітньої, науково-пізнавальної, проєктивної, культурологічної, адаптивної, формувально-виховної та формувально-професійної
- 2) перетворювальної, прогнозувальної, спонукальної, соціальної, відповідальної, національної
- 3) порівняльної, формувальної, виховної, освітньої, культурної, соціальної

39. Педагогічні принципи – ...

- 1) об'єктивно повторювана послідовність явищ
- 2) це система вимог і положень педагогіки, дотримання яких забезпечує продуктивність навчально-виховного процесу
- 3) система критичних поглядів на реальну університетську дійсність і відповідного пошуку та пропозиції нових конструктивних ідей.

40. Педагогічна закономірність –

- 1) об'єктивно повторювана послідовність явищ
- 2) це система вимог і положень педагогіки
- 3) система критичних поглядів на реальну вишівську дійсність і відповідного пошуку та пропозиції нових конструктивних ідей

14. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ОСНОВНА

1. Башкір О. І., Цапко А. М., Ялліна В. Л. Педагогіка вищої школи : навчально-методичний посібник. Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2024.
2. Бугров В. А., Марушкевич А. А., Спіцин Є. С. (ред.). Педагогіка вищої школи і педагогічна майстерність викладача. Київ : КНУ ім. Тараса Шевченка, 2025.
3. Вітвицька С. С. Педагогіка вищої школи : практикум. Видання друге, оновлене. Київ : Центр учбової літератури, 2025.
4. Лунячек В. Е., Ткачова Н. О., Беляєв С. Б. та ін. Педагогіка вищої школи. Основи наукових досліджень : навчальний посібник. Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2024. 344 с.
5. Марцева Л.А. Педагогіка і психологія вищої школи : навч. посіб. / Л.А. Марцева. Житомир: Державний університет «Житомирська політехніка», 2022. 150 с.
6. Навчально-методичний посібник з дисципліни «Педагогіка вищої школи»/Автори-упорядники І.В.Єгорова, Н.М. Салига. Івано-Франківськ : КНУ ім. Василя Стефаника, 2026. 208 с.
7. Паска Т.В., Салига Н.М., Єгорова І.В. Академічна доброчесність як дидактична основа формування цифрової та громадянської компетентностей майбутніх фахівців професійної освіти. Наукові інновації та передові технології. № 4(56) 2026. С.1655-1673
8. Педагогіка вищої школи. основи наукових досліджень. Навчальний посібник. За редакцією В. Е. Лунячека, Н. О. Ткачової. Харків: ХНУ імені В.Н.Каразіна, 2024. 344 с.
9. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#>
10. Самойленко П. В. Педагогіка вищої школи : навчально-методичний посібник. Чернівці : НУЧК ім. Т. Г. Шевченка, 2024.

Додаткова

1. Актуальні проблеми розвитку вищої освіти : навч.-метод. посіб. / Стинська В. В., Прокопів Л. М., Нагачевська З. І., Савчук Б. П., Стражнікова І. В., Ковальчук В. М., Салига Н. М. ; за заг. ред. В. Стинської, Л. Прокопів. Івано-Франківськ, 2021. 430 с.
2. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи : підручник за мод. рейт. системою навчання/рек. МОН]. Київ: ЦНЛ, 2018. 384 с.
3. Головенкін В. П. Педагогіка вищої школи : підручник / КПП ім. Ігоря Сікорського. 2-ге вид., переробл. і доповн. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с.

4. Єгорова І. В., Салига Н. М., Паска Т. В. Виховання толерантності студентської молоді в системі професійної освіти: теоретико-методичний аспект. *Перспективи та інновації науки. Педагогіка, психологія, медицина*. 2026. № 3 (62). С. 800–813.

5. Кайдалова Л. Г. Особливості проведення лекційних занять у вищих навчальних закладах. URL: https://dspace.nuph.edu.ua/bitstream/123456789/4454/1/part_01.pdf.

6. Каплінський, В. В. Методика викладання у вищій школі : навч. посібник. Київ : КНТ, 2019. 225 с.

14. Кучинська І. О. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. Кам'янець-Подільський : Зволейко Д. Г., 2020. 291 с.

15. Лукіяничук А. М. Мотивація професійної діяльності педагогічних працівників : методичні рекомендації : Біла Церква : БІНПО ДЗВО УМО, 2020. 46 с.

16. Максименко Н. Б., Салига Н. М., Єгорова І. В. Модернізація підготовки майбутніх педагогів до фахової діяльності в умовах воєнного стану. *Вісник науки та світи*. 2025. № 4 (34). С. 1391–1401.

17. Мартинець Л. А. Педагогіка вищої школи : опорний конспект лекцій. Вінниця : ДонНУ імені Василя Стуса, 2019. 40 с.

18. Марцева Л. А. Педагогіка і психологія вищої школи : навч. посіб. Житомир : Державний університет «Житомирська політехніка», 2022. 150 с.

19. Нагачевська З., Салига Н. Педагогіка : навч.-метод. посіб. для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. 2-ге вид., доповн. та змінене. Івано-Франківськ : Вид-во ПНУ імені Василя Стефаника. 2022. 157 с.

20. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи : навч. посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 472 с.

21. Осадченко І. І., Карпук Т. А. Академічна доброчесність у контексті науково-педагогічної діяльності: реалії та перспективи. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки* / ред. кол.: В. Ф. Черкасов, В. В. Радул, Н. С. Савченко та ін. Вип. 188. Кропивницький: РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2020. С. 49-53.

<https://pednauk.cuspu.edu.ua/index.php/pednauk/article/view/480/421>

22. Осадченко І., Маслюк Р. Сутність та дискусійні питання проблеми академічної доброчесності. *Гірська школа українських Карпат*. 2020. № 22. С. 19-25. URL: <https://journals.pnu.edu.ua/index.php/msuc/article/download/4272/4839/>

23. Паска Т.В., Салига Н.М., Єгорова І.В. Академічна доброчесність як дидактична основа формування цифрової та громадянської компетентностей майбутніх фахівців професійної освіти. *Наукові інновації та передові технології*. № 4(56) 2026. С.1655-1673.

24. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник / О. І. Федоренко, В. О. Тюріна, С. П. Гіренко, С. М. Бойко, М. О. Котелюх, П. Д. Червоний, О. В. Медведєва ; за заг. ред. О. І. Федоренко. Харків : ФОП Бровін О.В., 2020. 240 с.

25. Педагогіка вищої школи. основи наукових досліджень : навчальний посібник / за редакцією В. Е. Луначека, Н. О. Ткачової. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2024. 344 с.

26. Педагогіка та психологія вищої школи : навч.-метод. посібник для самостійної роботи студентів / автор-упорядник В. І. Староста. Ужгород : ДВНЗ «УжНУ», 2021. 68 с.

27. Пригодій Т. М. Формування ключових компетентностей здобувачів освіти на основі впровадження педагогіки партнерства : методичні рекомендації. Чернівці : ЧОППО імені К. Д. Ушинського, 2023. 47 с.

28. Савченко Н. Формування індивідуального іміджу майбутнього педагога. *Психолого-педагогічні проблеми сільської школи* : збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини / ред. кол.: Безлюдний О. І. (гол. ред.) та ін. Умань : ВПЦ «Візаві», 2018. Вип. 57. 343 с.

29. Савченко Н. Функції професійного іміджу майбутнього викладача. *Проблеми підготовки сучасного вчителя* : збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини / ред. кол.: Безлюдний О. І. (гол. ред.) та ін. Умань : ВПЦ «Візаві», 2020. Вип. 20. 322 с.

30. Сіра І. Мотивація студентів до навчання в умовах воєнного стану. *Збірник тез доповідей учасників XX Всеукраїнської науково-методичної конференції здобувачів вищої освіти та молодих вчених «Наумовські читання», присвяченої 300-річчю з дня народження Григорія Сковороди, 3–4 листопада 2022 року*. Харків, 2022. С. 358–360.

31. Стинська В., Салига Н., Процишин Н. Формування дослідницької компетентності студентів у закладі вищої освіти. *Інноваційна педагогіка*. 2024. Вип. 69. Т.2. С. 149 – 152. http://innovpedagogy.od.ua/archives/2024/69/part_2/33.pdf.

32. Твердохліб І. А. Особливості програмно-технічного забезпечення дистанційного навчання в умовах воєнного стану : методичні рекомендації. Київ : Педагогічна думка, 2023. 44 с.

33. Фунтікова О. О. Організація освітнього процесу у закладах вищої освіти з методиками викладання фахових дисциплін : навчальний посібник для студентів магістратури. Запоріжжя, 2025. 238 с.

34. Цюняк О. П., Довбенко С. Ю. Педагогічна інноватика: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г. М., 2019. 190 с.

15. ДОДАТКИ

Додаток А

РАМКА КВАЛІФІКАЦІЙ ДЛЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРОСТОРУ ВИЩОЇ ОСВІТИ (QF-EHEA)

Цикл	1 (Бакалавр)	2 (Магістр)	3 (PhD)
<i>Знання і розуміння</i>	Підтримане поглибленими посібниками з певними аспектами найсучасніших знань у галузі напрямку підготовки	Забезпечує основу або можливість для оригінальності в розробці або застосуванні ідей, часто в контексті наукового дослідження	Системне розуміння напрямку підготовки та оволодіння методами наукового дослідження у галузі даного напрямку
<i>Застосування знань</i>	Здатність застосовувати свої знання, демонструючи професійний підхід у своїй діяльності, та володіють компетентностями, які дозволяють вирішувати завдання у галузі навчання	Здатності вирішення проблем у новій або незнайомій ситуації в широкому (багатогалузовому, Багатодисциплінарному) контексті	Здатність сприймати, розробляти, застосовувати і адаптувати основний процес дослідження з науковою повнотою і цілісністю в контексті, що розширює межі знань через виконання значного обсягу роботи, певна частина якої заслуговує на рецензовану публікацію на національному або міжнародному рівні
<i>Формування суджень</i>	Здатність збирати та інтерпретувати інформацію (за звичай в межах галузі навчання) і висловлювати судження з відповідних соціальних, наукових або етичних проблем	Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні питання, формулювати судження за умов недостатньої інформації	Здатності до критичного аналізу, оцінки і синтезу нових складних ідей
<i>Комунікація</i>	Здатність доносити інформацію, ідеї, проблеми та рішення у формі, доступній як спеціалістам, так і не спеціалістам	Здатність свої висновки та знання, та розумно їх обґрунтовувати (в обмежених рамках) для фахової та не фахової аудиторії (в монолозі)	Здатність спілкуватися з рівними собі, великою науковою спільнотою та широкою громадськістю (в діалозі) в галузі своєї спеціалізації (в широких межах)
<i>Здатність до навчання</i>	Здатність до продовження освіти з високим рівнем самостійності (автономії)	Здатність навчатися значною мірою самостійно (self-directed) або автономно	Здатність сприяти в академічному і професійному контекстах технологічному, суспільному чи культурному прогресу

Додаток Б

**ЄВРОПЕЙСЬКА РАМКА КВАЛІФІКАЦІЙ ДЛЯ НАВЧАННЯ
ВПРОДОВЖ УСЬОГО ЖИТТЯ (EQF-LLL)**

	<i>Знання¹¹</i>	<i>Уміння¹²</i>	<i>Компетентності¹³</i>
<i>Рівень 6</i>	Глибокі знання в даній галузі навчання й професійної діяльності, включаючи критичне осмислення теорій і принципів	Передові уміння й уміння, що відображають майстерність і інноваційність при розв'язанні комплексних і непередбачених проблем у спеціалізованих галузях професійної діяльності й навчання	Здатності до управління складними технічними/ професійними видами діяльності або проектами, приймаючи на себе відповідальність за процес прийняття рішень у трудовому й навчальному непередбаченому контекстах. Здатність приймати відповідальність за управління професійним розвитком індивідів і груп
<i>Рівень 7</i>	Спеціалізоване знання, що знаходиться в передовій галузі в даній сфері навчання й професійної діяльності, як основа оригінального мислення. Критичне розуміння основних питань пов'язаних з знанням у даній галузі навчання й професійної діяльності й на стику різних галузей	Спеціалізовані уміння розв'язання проблем, що необхідні для виконання науково-дослідної й інноваційної діяльності з метою розвитку нового знання й процедур і інтеграції знання з різних міждисциплінарних галузей	Здатності управляти й перетворювати роботу або навчання у складних, непередбачуваних контекстах, що потребують нових стратегічних підходів. Здатності приймати відповідальність за розвиток професійного знання й професійних практик і/або за оцінку стратегічного потенціалу професійного розвитку команди
<i>Рівень 8</i>	Знання в самих передових галузях навчання й професійної діяльності й на стику різних галузей	Най передові спеціалізовані вміння й методи, включаючи синтез й оцінювання, що необхідне для критичного осмислення й розв'язання проблем науково-дослідної й/або інноваційної сфер; розширення меж і переосмислення наявного теоретичного знання й професійних практик	Стійкий авторитет, інноваційність підходів при рішенні проблем і завдань, автономність, науковість і повний професіоналізм, а також постійну прихильність розвитку нових ідей або процесів у передовій галузі конкретних сфер навчання й професійної діяльності, включаючи науково-дослідну діяльність

¹¹ Під знанням розуміється теоретичне знання й/або фактологічне знання.

¹² Виділяються когнітивні уміння (використання логічного, інтуїтивного й творчого мислення) і практичні уміння (використання різних методів, матеріалів і інструментів).

¹³ Компетентності описуються у термінах відповідальності й автономності

НАЦІОНАЛЬНА РАМКА КВАЛІФІКАЦІЙ

	<i>Знання</i>	<i>Уміння</i>	<i>Комунікація</i>	<i>Автономність і відповідальність</i>
Рівень 7	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов			
	Концептуальні знання, набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень. Критичне осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності	Розв'язання складних непередбачуваних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання, що передбачає збирання та інтерпретацію інформації (даних), вибір методів та інструментальних засобів, застосування інноваційних підходів.	Донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень та власного досвіду в галузі професійної діяльності. Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію.	Управління комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах. Відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб. Здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності.
Рівень 8	Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог			
	Спеціалізовані концептуальні знання, набуті у процесі навчання та/або професійної діяльності на рівні новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, зокрема в контексті дослідницької роботи. Критичне осмислення проблем у навчанні та/або професійній діяльності та на межі предметних галузей.	Розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог. Проведення дослідницької та/або інноваційної діяльності	Зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, а також знань та пояснень, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються. Використання іноземних мов у професійній діяльності.	Прийняття рішень у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування. Відповідальність за розвиток професійного знання і практик, оцінку стратегічного розвитку команди Здатність до подальшого навчання, яке значною мірою є автономним та самостійним.

	<i>Знання</i>	<i>Уміння</i>	<i>Комунікація</i>	<i>Автономність і відповідальність</i>
<i>Рівень 9</i>	Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики			
	Найбільш передові концептуальні та методологічні знання в галузі науково-дослідної та/або професійної діяльності і на межі предметних галузей.	Критичний аналіз, оцінка і синтез нових та складних ідей. Розроблення та реалізація проектів, включаючи власні дослідження, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язання значущих соціальних, наукових, культурних, етичних та інших проблем.	Спілкування в діалоговому режимі з широкою науковою спільнотою та громадськістю в певній галузі наукової та/або професійної діяльності.	Ініціювання інноваційних комплексних проектів, лідерство та повна автономність під час їх реалізації. Соціальна відповідальність за результати прийняття стратегічних рішень. Здатність саморозвиватися і самовдосконалювати ся упродовж життя, відповідальність за навчання інших

Навчальне видання

САЛИГА Наталія Миколаївна

**ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ОСВІТИ:
методичні рекомендації до вивчення курсу**

В авторській редакції